

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XVI.

V Ljubljani, 7. septembra 1944.

Št. 36 (773)

Kdor se z vinom opije, se strezni,
a kdor se s kruhom, težko.

Slovenski rek

UREDNIŠTVO in UPRAVNIŠTVO:
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 14/III.
Poštni predal št. 253. Telefon št. 33-32.
ROKOPISOV ne vračamo, nefrankiranih
dopisov ne sprejemamo. Za pismen
odgovor je treba priložiti 2 L v znamkah.

NAROČNINA: 1/4 leta 15 lir, 1/2 leta
30 lir, vse leto 60 lir. Račun poštne
hranilnice v Ljubljani št. 15393. Naroč-
nino je treba plačati vnaprej. — Po-
samezna številka stane 1.50 lire, stare
številke 2.50 lire. — OGLASI po tarifi.

Političnega kompromisa med proti-
komunizmom in komunizmom ni,
kakor ga ni med dobrim in zlom;
možen, da celo nujen je samo so-
cialni kompromis med posameznimi
sloji prebivalstva.

Iz današnjega uvodnika

Siloviti boji na področju Anversa in Bruslja

Führerjev glavni stan, 5. septembra.
Vrhovno poveljstvo oboroženih sil
javlja:

V severni Franciji se naše čete
tidovratno upirajo močnim sovražnim
napadnim skupinam, ki jim je vče-
raj uspelo napraviti globlje vdore.
Boji so se premestili na področje
Antwerpna in Bruslja ter postajajo
vedno bolj siloviti.

London je bil v pretekli noči zopet
pod ognjem »V 1«.

Težki daljnostrelni topovi vojne
mornarice so znova z dobrim uspe-
hom obstreljevali južno-angleška pri-
staniška mesta, vojaške barake ter
sovražne baterijske postojanke.

V Ardenih smo razbili sovražne po-
skuse za prekoračitev Meuse. Sovra-
žne sile, ki so prišle severno od Charle-
ville preko Meuse, smo s protinapa-
dom vrgli nazaj.

V dolini Saône potekajo naši pre-
miki kljub sovražnemu pritisku še na-
dalje po načrtu.

Za Brest so se tudi včeraj bili srditi
boji. Naša posadka je razbila znova
vse z močnim topništvom, oklepniki
in letalskimi silami podprte sovražne
napade.

V Italiji so izjavile naše čete na
jadranskem obalnem odseku, da so
sovražne napade. Krajne vdore smo
s protinapadi z jezili. V zadnjih petih
dneh velikih bojev smo uničili tam-
kaj preko 200 oklepnikov.

V južnem delu Sedmograške se na-
daljujejo hudi napadali in obrambni
boji. V gozdnatih Karpatih imajo ma-
džarske čete bistvene zasluge za
uspešno obrambo več sovjetskih na-
padov. V Vislinem premostju severo-
zahodno od Baranova smo z več-
dnevni uspešnimi napadi kljub ži-
lavemu sovražnemu odporu skrajšali
bojno črto.

Med Bugom in Narevom so vrgli
Sovjeti v boj nove oddelke. Ob isto-
časni sestrilni 74 oklepnikov smo
v globini naših postojank s proti-
napadi zaustavili težke sovražne na-
pade.

V Estoniji smo uničili med jeze-
rom Vir in Dorpatom sovjetske bo-
jne skupine, ki so bile prekoračile
Embach. Pri Dorpatu so vrgle naše
čete boljševike v težkih gozdnih bo-
jih nazaj proti jugu.

Bojni letalci so sestrelili pri posku-
šenem napadu sovjetskih torpednih
letal na nemško spremljavo v vedov-
ju zahodno od Liepaje 9 sovražnih
letal.

V pretekli noči so vrgla posamezna
sovražna letala bombe na Karlsruhe.

Iz poročil nemškega poveljstva v
preteklem tednu:

Severozahodno od Arrasa so se od-
maknile naše čete pred silnimi so-
vražnikovimi napadi nekaj kilometrov
proti severu. Nadaljnji napadi Angle-
žev in Kanadčanov so se zrušili so-
verno od Arrasa pred našimi zaporni-
mi postojankami. Na področju severno
od Monsa se bjele silni boji s so-
vražnikovimi oklepnimi silami. Naše
čete so odbile množične sovražne
napade ob zahodnih obronkih
Ardenov in Meusi jugovzhodno od
Sedana.

Branci Bresta se zmerom kljubuje-
jo napadom Američanov in prizade-
vajo sovražniku krvave izgube. Kra-
jevne vdore v predtrdnjavsko območ-
je smo zajezili v protinapadu po tri-
dem boju.

V zahodnem in srednjem odseku
italijanskega bojišča: so se odmaknile
naše divizije severno od Arna. So-
vražnikove izvidniške oddelke, ki so
pritisnili za nami, smo krvavo odbili.

V Litvi in Estoniji se je zrušilo
več krajevnih boljševiških napadov.
Na južnih in vzhodnih Karpatih so
se izjavili sovjetski napadi. Na pred-
mostju ob Visli so se bili te dni spet
silni boji. Severovzhodno od Varšave
smo šibkejši boljševiški napade za-
vrnili. Med Bugom in Narevom so so-
vjetske čete ponovno napadle z upo-
rabo močnih pehotnih in oklepnih
sil in močnih oddelkov bojnih letal.
V težkih bojih smo s protinapadi pre-
stregli sovražnikove probojne po-
skuse.

Povračilni oženi na London se je
nadaleval.

V zaledju italijanskega bojišča: so
pri več čislilnih akcijah v času od 26.
do 31. avgusta uničili 994 teroristov.
Meseca avgusta je uničilo naše le-
talstvo na vzhodnem bojišču 1571 le-
tal. Izmed teh smo 1202 sestrelili v
letalskih bojih.

Letalstvo je uničilo meseca avgusta
1868 angloameriških letal. Izmed teh
smo samo nad ozemljem Reicha v le-
talskih bojih in s protiletalskim top-
ništvom zbili 798 sovražnih letal.

Med rdečimi barbari ni razlike: Aziati pred Varšavo, Aziati v Parizu

Kamor koli pride komunist, povsod prinese „luč“ z vzhoda: rop, požig in umor

Naše časopisje je zadnje tedne pri-
neslo obilico poročil o političnem za-
kulisju upora v Varšavi. Kljub temu
nekateri med nami še zmerom nimajo
ali nočejo imeti prave predstave o
poljski tragediji. Naj zato v nasled-
njem podamo kratek pregled dogod-
kov, kakor ga posnemamo iz nev-
tralnih in nasprotniških virov.

Londonski dopisnik stockholmske-
ga lista *Morgenthauna* je poslal
uredništvu izčrpano poročilo o var-
šavski »aferi«, ki ga je sestavil na
podlagi podatkov izključno samo iz
poljskega, angleškega in sovjetskega
vira. Slika, ki jo je dobil, je takale:

Poljska emigrantska vlada v Lon-
donu je imenovala generala Bora za
poveljnika varšavskega upora. Gene-
ral je dobil popolna vojaška poobla-
stila in tako je 1. avgusta izdal po-
veleje za upor. Se prejel je pa sovjetski
skopolski radijski postaja Kosciusz-
ko, ki oddaja na sovjetskih tleh, vse
od 2. junija t. l. dalje dan za dnem
načrtno pozivala Varšavčane na po-
buno. 30. julija je pa izdala tale pro-
glas:

»Prebivalci Varšave, sežite po oro-
žje in napadite Nemce! Vsi se morate
pridružiti uporniški gibanju! En
milijon Varšavčanov mora postati en
milijon borcev za svobodo in za po-
gin sovražnika!»

Tako se je začel boj, in sicer s
pritegnitvijo varšavskega civilnega
prebivalstva, ker se Varšavčani niso
hotel odzvati nemškemu pozivu, naj
zapuste mesto.

Ko so se začele posledice nem-
ške vojaške reakcije, so Sovjeti ta-
kaj izpremenili taktiko. Ze v prvih
avgustovskih dneh je začel sovjetski
radio Kosciuszko zmerati upornike
s »političnimi banditi« in »vojaškimi
bebcii, poljska vlada v Londonu (ki
mora na angleški ukaz pohlevno spre-
jemati brce iz Moskve; op. ured.), se
je pa izgovarjala, da je dala pred-
dalj alarm. Ali namesto da bi bil Kre-
mlj zaukazal konec nesmiselnega
klanja, je tedaj obljubil Mikolajczy-
ku pravočasno pomoč in tako s po-
polnim premislekom upor še podžgal.

Finska prekinila odnose z Nemčijo

Helsinki, 4. sept. Iz vladnih krogov
se je izvedelo, da je sklenila finska
vlada na angleški in ameriški pritisk
prekiniti odnose z Nemčijo ter spre-
jeti od Sovjetov predlagane pogoje.
Podrobnosti o teh pogojih še niso
znane.

Lizbona, 5. sept. Pri izročitvi Fins-
ke Sovjetski zvezi s pristankom An-
gloameričanov, piše časopis »Voz«,
gre za najboljši kričečo nepravilnost,
ki se je kdaj koli zgodila. Toda An-
glija in Amerika si zaradi tega ne
bosta belili glave. Tako se dogaja s
Finci enako kakor s prebivalci bal-
tskih držav: zapustili so jih tedi
bodo nanje pozabili. Videli bomo, kako se
bo razvijala politika v istem smislu
kakor v baltskih državah.

Ob koncu naveda »Voz« besede, ki
jih je Churchill izrekel leta 1941,
ko Sovjetska zveza še ni bila »ljubi
zaveznik« Angloameričanov. Churchill
je takrat dejal: »Ako bi morala ugasi-
niti luč svobode, ki tako jasno sveti
nad severnim ledom, potem bi morali
to smatrati pač za znak vrnitve v
najbolj črne čase, v katerih bi izginili
vsi sledovi 2000letnega človeškega
napredka.«

Oslo, 4. sept. Tukajšnji časopisi iz-
črpano zavzemajo stališče k dogodkom
na Finskem. »Aftenposten« piše, da
je bila Nemčija vojaško pomoč, ki jo
je izkazovala Finski, izvrševala, ker
je nikdar ni zapustila svojega zavez-
nika. Če pa mislijo Finci zdaj, da ne
potrebujejo več te pomoči, bodo kma-
lu dobili nov dokaz za staro res-
nico, da se ne morejo odtegniti boju
z boljševizmom, ne da bi tvegali na-
rodni obstoj.

»Fritt Folk« pa pravi, da je pre-
ložil boljševizem zdaj svoj račun in
Anglija ga mora povsod plačevati,
tako v Italiji, Franciji, na Balkanu in
zdaj še na Finskem. Časopis pouda-
ja tovariško in odkrito vedenje Nem-
čije do Finske. Nemčija se je bila
tudi upra zahtevo Molotova glede
Finske, ko jih je predložil v Berlinu.

Strah pred »osvoboditelji«

Stockholm, 4. sept. Kakor javlja
agencija TT, prihajajo na Švedsko
nadaljnji finski begunci. Samo preko

RAZKRINKANI »OSVOBODILCI«

London s svoje strani je netil upor
s tem, da je poslal s transportnimi
letali nekaj orožja. Od Sovjetov
ni prišla nikakršna pomoč.

Takšno je bilo ozadje varšavske
tragedije po poročilu nevtralnega
švedskega žurnalista. Značilno je, da
tudi Angleži ne podajajo dosti dru-
gačne slike. Tako je neodvisni posla-
nec Vernon Bartlett, ki ni bil nikdar
na glasu nasprotnika Sovjetov, v li-
beralnem listu *News-Chronicle* —

ki že tri leta igra na Angleškem pri-
bližno isto vlogo kakor pri nas sa-
lonski komunisti in njihovih simpati-
zerji — ondan ostro napadel Moskvo,
češ da ne dovoli na svojih tleh zasil-
nega pristajanja angleških letal, ki
prinašajo Poljakom v Varšavi pomoč.
Se hujše stališče je zavzel kon-
servativni *Daily Mail*. Napisal je nam-
reč, da je »Sovjetska zveza hoté pu-
stila poljske upornike v Varšavi na
cedilu, ker so se izrekli za london-
sko poljsko vlado, ne pa za boljšev-
izem«.

Takšen je vsepovsod boljševiški
»boj proti okupatorju«: če si komu-
nist, se lahko bjele ali ne, vselej si
»legendaren junak«, če si patriot, se
lahko bjele ali ne, vselej si »izdaja-
lec, ki ga je treba likvidirati«.

Varšavska tragedija je odigrana;
ponedeljsko nemško uradno poročilo
je na kratko registriralo njen konec.
Varšave sicer boljševiki niso dobili,
kljub temu si manjše roke: prihranili
so si strele v tilnik.

Ze v prejšnji številki smo zabele-
žili, kako je pariška komunistična
drhal na signal iz Moskve prišla iz
svojih brlogov na dan in planila po
francoskih patriotih. Poslušajmo zdaj,
kaj pravijo o razmerah na Franco-
skem nevtralcu in Angleži sami.

Po poročilih, ki so jih dobili v
Stockholmu, gre preko vse »osvobo-
jenec« Francije en sam val terorja.
Vseposvods se vrše aretacije na de-
bela. Tako so v Parizu zaprli sla-
vne gledališke igralce in pisatelja
Sašo Guitryja in svetovnoznane

V NEKDANJI PRISILNI DELAVNICI

Lepa slovesnost na Kodeljevem

Blagoslovitev prenovljene kapele na poveljstvu Policijskega zbora

V nedeljo ob osmih se je na Po-
veljstvu Policijskega zbora vršila
skromna, toda značilna slovesnost:
na dvorišču pred kapelo sv. Vincen-
cija je že stala častna četa policijs-
kih pripravnikov v novih, zlikanih
uniformah in čakala visokega obiska:

gospoda prezidenta generala Rupnika,
prevzvišenega gospoda škofa dr. Rož-
mana in upravnika policije dr. Ha-
cina. Pred visokimi gosti je povelj-
nik PZ podpolkovnik Stanko Palčič
sprejel raport poveljnika šole poli-
cijskih pripravnikov glavnega stra-
žmojstra Ludvika Grila. Prevzvišenega
je pa pred odhodom v kapelo pozdrav-
il upravitelj policijskih zgradb in
posestev nadzornik Oton Vončina z
besedami:

»Prevzvišeni gospod škof!»

Tej hiši je priključena lična kape-
lica sv. Vincencija. Mi vsi se zave-
damo in tudi vsak dan to občutimo,
da mora ta hiša in ustanova, ki je v
njej, zares dobro ustrezati svojemu
namenu in ga v največji meri doseči
le tedaj, ako se složno in medseboj-
no podpirata zunanja sila moči in
notranja čista duha, odgovarjajoč
dvojnosti človeške narave, duše in
telesa. Nam, ki nam je treba bde-
ti nad množičnimi človeškimi živ-
ljenji, je živo potrebno tudi pozna-
nje človeške duše, od katere izha-
ja dobro in zla dejanja. Boljšega
in uspešnejšega nauka nam ne more
dati nihče drugi, kot nam ga daje
Stvarnik človeških src in Učitelj pra-
vega življenja. Potrebni so teh nau-
kov tudi oni, ki se neprostovoljno
mude v tej hiši, da ko je utišnjeno
telo, duh, ki je svoboden, ne tava sa-
mo po nemogočem, škodljivem in
pogubnem, temveč ima priliko pri-
slušniti in se ustavi pri najboljšem
in tudi o tem razmišljati. Vse to je
samo naša korist, je pa tudi zapo-

begunske karantene Umea (severna
Švedska) je pribežalo na Švedsko več
ko 2000 finskih begunciev. V nedeljo
je prispelo v Umeo na čolnih klub
slabemu vremenu 30 finskih begunciev.

ved, ki jo kot verniki moramo in
tudi hočemo izpolnjevati, se službe
božje udeleževati in s tem dati Bogu,
kar je božjega.

Prevzvišeni!

Ta hiša je s cerkvijo vred danes
dokončno preurejena novemu name-
nu. Povabili smo Vas ob tej priliki,
da nas obiščete in Vi ste se odzvali.
Prvič stopate danes med nas, prvič
kot škof in nadpastir na tla slovenske
policije, da nam, svojim vernikom, v
prenovljeni hiši božji opravite službo
božjo in jo nekako na novo izročite
svojemu namenu. Ljubezno ste nas
sprejeli, ko smo Vas pred četrlet leti
prosilili za duhovnika; v pastirski skri-
bi ste nam takoj ustreli. Hvala Vam!
Veseli in opogumljeni nad takim ra-
zumevanjem smo se Vas tudi za da-
našno slovesnost upali prositi za Va-
šo navzočnost. Hvala za Vašo naklo-
njenost, hvala za Vaš prihod, bodite
dobrodošli, bodite prevzvišeni, iskren-
no pozdravljeni v tej hiši!

Prezident je nato pozdravil častno
četo in se udeležil z drugimi gosti, s
policijskimi pripravniki in njihovimi
svoje slovesne svete maše, ki jo je
bral sam Prevzvišeni. Ob lepem petju
in pomenljivem in globokem verskem
nagovoru Prevzvišenega so se odprla
vsa srca navzočih.

Pređen je g. prezident odšel s se-
deža varnostnega zbora, se mu je za
njegovo naklonjenost, ki brez nje ne
bi mogli prenoviti kapele in drugih
prostorov, zahvalil upravitelj policije
dr. Hacin. Zahvalil se je pa tudi Pre-
vzvišenemu, da je prišel blagosloviti
kapelo. Od prezidenta se je poslovil
tudi Sturmscharführer Simon.

Na koncu si je Prevzvišeni ogledal
bolniške sobe za pripornike, zdravni-
ško sobo, delavnice za pripornike,
kuhinjo, kjer si priporniki sami ku-
hajo in vojašnico policijskega zbora.
Vsi ti prostori so že skoraj prenov-
ljeni, zdaj grade le še kopalnice in
nov kamnit tlak po hodnikih.

Tako se je končala ta intimna in
lepa slovesnost na poveljstvu Poli-
cijskega zbora.

Obračun

Vsakemu narodu usmerja tir nje-
gove usode zgornja plast ljudstva,
t. j. politično vodstvo in imoviti ra-
zumniki sloj — podobno, kakor je
prospeh družine, osnovne celice sle-
hernega civiliziranega občestva, v
bistvu odvisen od sposobnosti, mar-
ljivosti in razumnosti njenega pogla-
varja. Slovenski narod ni izjema v
tem pravilu.

Politično pot Slovencev karakteri-
zira do aprila 1941 primitivna dvo-
tirnost našega stremjenja in hote-
nja. Samo enkrat sta se oba tira
srečala in stnila v enega; tisti dan
— 30. maj 1917 — je z zlatimi čr-
kami zapisan v naši zgodovini, saj je
pomagal ustvariti največji slovenski
politični uspeh.

To je bilo za dobe naših očetov.
Toda sinovi smo pozabili nauk svojih
starih: ko je akutna nevarnost mi-
nila, nas je minila tudi razsodnost.
Za enotnost narodnega in socialne-
ga hotenja ni bilo iz naše zanje per-
spektive videti več prave potrebe, za-
to se je slovenska politična pot spe-
razcepila na dvoje. To samo po se-
bi ni treba, da bi bilo zlo, če le oba
tira peljeta na en sam cilj. Toda
prav to je nesreča Slovencev: naša
dva tira nista držala vstrje v isto
smer, temveč drug proti drugemu.
In tako smo v 23 letih svoje samo-
stojnosti doživljali karambol za ka-
rambolom, in vselej je narod plačal
račun.

Kdo je kriv? Nesposobnost ali po-
kvarjenost vodstva, ki se je izživlja-
lo v neprestanih karambolih, ali pa
narod sam, ki je takšno vodstvo spo-
čel?

Stara je resnica, da ima vsak na-
rod takšne voditelje, kakršnih je vren-
den, zato si tudi Slovenci ne moremo
umiti rok od sokrivde za svojo ne-
srečo. Toda narodi so kakor otroci
in za prestopke otrok so odgovorni
predvsem njih vzgojitelji, t. j. učitel-
ji in starši. Glavno krivdo
in odgovornost za današnjo
nesrečo Slovencev nosi naša
politična voditeljska
plast.

23 let so naši politiki delali na
narodnem greh. 23 let so delili Slo-
vence na dvoje in hujskali drugega
na drugega. 23 let je veljalo pri na-
vrhovno načelo, ne, koliko Slovencev
potegne na tehtnici koristi in škod
za narod, ampak kakšne barve je
njegova utež. 23 let sta nas vodile
ne zavest odgovornosti in ljubezen
do naroda, ampak zavist in sovra-
štvo do bližnjega.

Prvi korak na zdravejšo pot je
spoznanje lastne sokrivde. Ali so ti
sti med nami, ki še zmerom sanjajo
o politični karieri, vendar že izpre-
videli, da je naš izvožen in zavožen
dvotirni sistem glavni vzrok naše ne-
sreče? Ali se jim odpira spoznanje
da bi peščica slovenskih komunisti-
nih desperadov nikoli ne bila zmog-
la zdemcirati in izropati naš narod
če bi ne bila znala pomožiti svoj
vrste z razočaranimi disidenti o be-
naših struj? Ali se zavedajo, da je
prenekaterega med njimi komunizen
naredil fanatičnega sovražilca in
ubijalca šele tedaj, ko so mu oni sa-
mi izpodmaknili pod nogami tle-
osebne in nacionalne morale? Ali
vsaj slutijo, da je predvsem njihova
krivda, če je toliko sokolov, ki sm-
desletja videli v njih glavni stebel-
nase nacionalne države, dezertiralo v
tabor protinarodnega internacional-
izma, in če toliko slovenskih fantov
in deklet, ki smo mislili, da jim kr-
ščanstvo ni samo na jeziku, danes v
hosti pljuje na vse, kar jih je verna
slovenska mati učila?

Lani ob tem času naši politiki še
niso hoteli ne marali pogledati resni-
ci v oči. V najusodnejšem trenutku
slovenske zgodovine je naš poklen
politik na vsej črti odpovedal. Naroc-
je zamen čakal besedice od tistih, k
so bili prevzeli od svojih prednikov
dediščino velikega maja 1917. Oc-
politikov sramotno izdan, prepuneč
na milost in nemilost svojemu smr-
nemu sovražniku lastne krvi, je Slo-
vence bodil po temi, dokler mu n
nepolitik-vojak pokazal edino rešilno
politično pot.

Od takrat je v slovenski politiki pe-
več ko dveh letih grozot političnega
brezvladja spet zavladal naš tradi-
cionalni dvotirni sistem. Le z eno, bi-
stveno razliko: sedanja dva tira ni-
sta več ista kakor nekoč, čeprav sta
prav tako usmerjena drug proti dru-
gemu, v neprestan karambol. Toda
ne več Slovencev v pogin, kakaj ti-
sti, ki mu je narod samo sredstvo za
brezobzirno oblast, se je sam izobeli
iz narodnega občestva. Novi duali-
zem je v svojem bistvu star kakor
človeški rod, imenuje se boj med do-
brim in zlom: na eni strani komuni-
zem in z njim vesoljni slovenski krim-
inal, na drugi strani domobranstvo
in z njim vsi, ki jim narod ni fraza.

Takšni sta politični fronti, ki ju
je postavil lanski september. Kdor
misli, da je še zmerom najboljša in
najvarnejša srednja pot, tista, ki pe-
lje med frontama, je v usodni zmoti;
nani bodo letele krogle z obeh stra-

hi. Političnega kompromisa med protikomunizmom in komunizmom ni, kakor ga ni med dobrim in zlom; možen, da, celo nujen je samo socialni kompromis med posameznimi sloji prebivalstva.

Tako smo prišli do drugega činitelja, ki ni nič manj kakor prvi odgovoren za nesrečo našega naroda, do tistega činitelja, ki je bil zmerom pripravljen za politične kompromise, nikoli pa ne za socialne. To so ljudje, ki se sami ponosno imenujejo imoviti razumnijski sloj.

Se zmerom imamo med nami gosposdo, ki se ne naveliča dokazovanja, da se bo treba s komunizmom poboriti, ne spomni se pa, da bi bilo prav in pošteno, če bi se poprej pravično poborila s tistimi, ki so jo pomagali spraviti na konja. Se zmerom slišimo o advokatih, ki imajo svojo posebno socialno moralno dosegajo. Se zmerom se šopirijo med nami trgovci, ki jim uslužbenec ni človek. Se zmerom srečujemo obrtnike, katerih nameščenci ne morejo s svojimi prejemki ne živeti ne umreti.

Hočete dokazov? Samo štiri imena iz obilice tistih, ki imajo zmerom polna usta o kompromisu s komunizmom, socialnega kompromisa jim pa nikdar ni bilo mar — imena njih, ki so šli v hosto delit slovenskemu narodu socialno »pravico«, doma, v lastni hiši, je pa niso hoteli poznati. Dr. Lado Vavpetič, eden od naših najboljših služečih advokatov, danes član vrhovnega plenuma OF, je imel do lanskega poletja v Ljubljani razkošno stanovanje in avto, svoji uradnici je pa šest let plačeval reči in piši po 300 din na mesec;

Dr. Darko Černež, danes notranji minister OF, je eni svojih uradnic plačeval po 250 lir na mesec in šele dva meseca, preden je šel v hosto »osvobodjati« slovenski narod, ji je zvišal na 350 lir — kljub temu, da je znašel zakonito ugotovljeni eksistencijski minimum 592 lir na mesec;

Dr. Boris Puc, danes rdeči »sodnik« na Gorškem, je imel v službi uradnico, ki ji je skoraj dve leti plačeval po 400 din na mesec;

Dr. Maks Snuderl, danes član vrhovnega plenuma OF, je leta 1939, vzel v službo uradnico in ji plačeval 400 din na mesec.

Takšna je danes, ob letu, slika naše bolezni. General Rupnik je lani izvršil operacijo. Bolnik je akutno krizo prestopal, ali klica je še zmeraj v telesu. 12 mesecev zdravljenja je premočalo organizem, ki je hiral 23 let. Prvi uspeh nam je v izpodbudo, toda nevarno bi bilo, če bi se z njim zadovoljili in obstali polovičarsko na sredi poti. Politično je naša bolezen dogmata; kdo je kriv našega socialnega zla, vpljejo na ves glas gornje številke. Ali jih slišimo?

K. B.

Kdor verjame tolovaju...

Berlin, 2. sept. Osmi romunski polk obmejne straže je dobil od nove romunske izdajalske vlade povelje, naj pred Sovjeti položi orožje in jih ima za zaveznike. Drugi bataljon tega polka v jakosti 600 moč, ki jim je pripadali tudi vojak Vencisneus Vasili se je nato predal napredujočim boljševikom. Veliko pobratimstvo so stivali s stiskanjem rok in z žganjem. Nato je dobil bataljon nalogo, naj koraka ob cesti v Cracoane poleg nadalje napredujočih sovjetskih oddelkov. Sredi kraja Cracoane so pričeli boljševiki naenkrat streljati na razorožene Romune. V kratkem času je izkrmavalo 582 vojakov. Le 18 moč je uspelo, da so se rešili v bise.

Ako vojaku Vassiliju ne bi bilo uspelo, prebiti se do nemških črt, sploh nihče ne bi bil izvedel o boljševiškem pokolju v Cracoanah.

Se ena iluzija razblinja

IZVORI RUSKEGA MESIJANSTVA

V članku »Rusi, Mongoli in slovanstvo« smo razblinili iluzijo o »pristno slovenskem« bistvu Rusov in Rusije na podlagi zatrevani ruskega pisatelja Mihaela Pravdina in dokazali, da je bil mongolski vpliv na razvoj Rusov in Rusije tako velik, da je do temeljev prekrval vsa bista. Da pa tudi poznejši vplivi na Ruse in Rusijo niso bili evropski v pravem smislu, nam dokazuje drugi tuj vdor v rusko miselnost, vdor bizantinstva. Kakor mongolski v azijski, tako je vzhodni smeri, tako je bizantinski vpliv določil rusko, zlasti še imperialistično orientacijo v zahodni, oziroma jugozahodni smeri.

Dedič vzhodnega rimskega cesarstva, Bizanc, se je proti koncu svoje obstoja, a pred nastankom mongolske države Il-kanov v Prednji Aziji, naslavljal pretežno na Malo Azijo. Njegova oblast v jugovzhodni Evropi, t. i. na Balkanu, je pod težnjami balkanskih Slovanov, posebej Srbov, po samostojnosti, počasi ginevala. Kot središče vzhodne cerkve je Bizanc že pred izgubljal značaj splošnega razvoja v smislu Srednje in Zahodne Evrope. Njegovi stiki z azijskim vzhodom so postajali čedalje močnejši, in s tem so se krepili tudi sami azijski vplivi na kulturo in miselnost Bizanca. Na ta način je nastala politično-duhovna tvorba, znana pod imenom bizantinizem. Ta tvorba je bila zmes tradicije Rima v kvadranti, degeneriranega helenstva in mistike na eni ter brutalnosti na drugi strani kot prispevka azijskega vzhoda. V njej je propevalo najbolj razvite politično samoderstvo, okoli katerega se je bobotila nemorala vseh odtokov.

Borovnica je mrtva vas

V enem tednu so angloameriški letalci trikrat bombardirali Borovnico — Pogreb žrtv letalskega divjanja

Borovnica je bila prvi kraj v Ljubljanski pokrajini, ki je doživel vso grozoto angloameriškega bombardiranja. Od 26. avgusta dalje, odkar so angloameriški prvi bombardirali to prijetno vasico, je v enem samem tednu doživela Borovnica kar tri bombardiranja. Ljudje, ki so ostali živi na prvem napadu, so se bili že odselili, tako da druga dva letalska napada nista terjala smrtnih žrtv. Borovnica je pa že pri prvem bombardiranju hudo trpela, posebno če upoštevamo, da so že komunisti naredili v kraju škodo za 6.610.000 lir, savioci pa celo za 88.780.000 lir. Ne toliko kakor denarna in gmotna škoda pa Borovničane bole smrtno žrtve, ki jih je dosegel dvanaest, razmerno precej za tako majhen kraj.

Pri treh zaporednih sobotnih napadih so izgubili življenje tri domačini: Matevž Cerk, Viktor Košir, Slavko Košir, Ivana Makovec, Fran Levstik, Frančiška Novčanova, Ivana Medenova, Antonia Medenova, Antonia Pav-

lovičeva, Marija Kondarijeva, Jože Debevec in Marija Svigileva.

V ponedeljek popoldne so Borovničani pokopali svoje žrtve. Težkega srca in zaskrbljeni so stali ob odprtih grobovih, vprašujoč se, kdaj se bo končalo to trpljenje in kdo je na vrsti poslej.

Takoj po prvem bombardiranju se je v Borovnico oddelal prezident general Rupnik in si ogledal dejansko škodo. Obliubit je, da bo ukrenil vse potrebno za pomoč Borovnici in vsem tistim, ki so zaradi bombardiranja ob vse.

In teh ni malo. Kar je ostalo celega po prvem napadu, so razbile bombe v nedeljo in v torek. Ljudje se zdaj komaj še upajo v svojo vas, in sicer še to samo v ranih letnih in poznih popoldanskih urah. Kljub silni škodi, ki posebno boli našega kmeta, ki pa tudi velenoselnikom ni prizanesla. Borovničani ne tarnaio, upajoč, da bodo vendarle nekoč vse spet pozidali, če bodo le ostali živi. Tisti pa, ki so

izgubili svoje, se ne daio utolažiti in bi najraje videli, da bi se sami bili ob njih strani, onkraj zemeljskega trpljenja.

Okoliški kraji so begunec gostoljubno sprejeli in s tem dali lep zgled ljubljancem, ki naj bi sami bili do volji socialni, da bi zbrali za brezdomce najpotrebnejše, zavedajoč se, da grozi podobna usoda danes vsakomur. Ze jutri je lahko vsakdo izmed nas brez strehe ali pa brez svojih najdražjih. Kako dobro mu bo delo, če mu bo sosed gostoljubno ponudil svoj dom ali če ga bo ta ali oni neznan dobitnik vsaj toliko obkledal da ga pozimi ne bo zeblo. Naj ima ta strašna nesreča lepega slovenskega kraja vsaj eno dobro posledico: da odpre srce in očisti tistim, ki do danes še niso izpregledali.

Med prvimi so se nesrečnih Borovničanov spomnili uredniki »Slovenskega doma«, ki so iz dohodkov »Crnih bukev« nakazali borovniški občini 10.000 lir.

Poslednja pot stiških žrtv

V torek 29. avgusta popoldne se je Ljubljana dostojno poslovila od treh mrtvih junakov, domobrancev, žrtv zahrbnega zločina komunistov v Stični. O polni štirih je prešla zemlja v svoje okrilje trupla nadporočnika Bana in njegove hčerke Majde, višjega narednika Metlikoviča in Franceta Lipovška.

K pogrebu se je zbrala velika množica pokornikovih prijateljev in znancev. Slovensko oblast so zastopali sam prezident Rupnik in podpolkovnik Krener, Peterlin in Vizjak. Nemškega zveznega častnika je pa zastopal major Köhl.

V imenu udarne skupine majorja Križa se je od pokojnega tovariša Bana poslovil poročnik Vovko. Poudaril je, da bo Banova smrt samo še utrdila domobranci voljo do borbe in zmage, ki bo masčevala vse nedolžne žrtve. Za njim je izpregovoril še stanovski tovariš Pavle Borštnik; orisal je pokornikov blagi značaj, njegovo težko življenjsko pot in njegovo veliko požrtvovalnost v skupni borbi za obstoj slovenskega naroda.

Ko so spustili obe krsti, očetovo večjo in hčerkino manjšo, v skupni grob, ni pač nobeno oko moglo ostati suho. Množica ljudi, ki je s svojimi poslednjimi obiskom počastila rajne, se je zavedala, da stoji ob odprtem grobu dveh nedolžnih žrtv, ki sta se pridružili vsem onim, ki so morali žrtvovati svoje življenje na oltar domovine.

Istega dne ob petih so na Orlovem vrhu pokopali Rika Metlikoviča. Domobranci je zastopal podpolkovnik Peterlin. Ob krsti so se od rajnega tovariša poslovili tovariši in svoici, ki jim je bilo slovo od mladega, nadobudnega sina in moža še posebno težko.

Ob šestih so pa pokopali v prezgodnji grob mladega Franceta Lipovška. V imenu domobranstva sta se poklonila žrtvi podpolkovnik Peterlin in Vizjak z mnogimi častniki in majorjem Križem na čelu. Ob odprtem grobu se je od svezlega tovariša s toplimi besedami poslovil poročnik Vovko.

Mrtvi junaki počivajo zdaj v naši lepi slovenski zemlji, ki so se zanj tako žunaško borili in žrtvovali zanj tudi svoje življenje. Jokajočim družinam naj bo v tolažbo zavest, da niso padli zaman in da je njihova žrtve izpodbuda za mnoge, za vse njihove tovariše, ki se bodo še hrabreje borili ob misli na svoje padle brate, pa tudi morda za marsikaterega, ki je doslej še živel v veri, da komunizem ni zločin nad vsem, kar je dobrega in poštenega.

Se ena iluzija razblinja

IZVORI RUSKEGA MESIJANSTVA

V članku »Rusi, Mongoli in slovanstvo« smo razblinili iluzijo o »pristno slovenskem« bistvu Rusov in Rusije na podlagi zatrevani ruskega pisatelja Mihaela Pravdina in dokazali, da je bil mongolski vpliv na razvoj Rusov in Rusije tako velik, da je do temeljev prekrval vsa bista. Da pa tudi poznejši vplivi na Ruse in Rusijo niso bili evropski v pravem smislu, nam dokazuje drugi tuj vdor v rusko miselnost, vdor bizantinstva. Kakor mongolski v azijski, tako je vzhodni smeri, tako je bizantinski vpliv določil rusko, zlasti še imperialistično orientacijo v zahodni, oziroma jugozahodni smeri.

Dedič vzhodnega rimskega cesarstva, Bizanc, se je proti koncu svoje obstoja, a pred nastankom mongolske države Il-kanov v Prednji Aziji, naslavljal pretežno na Malo Azijo. Njegova oblast v jugovzhodni Evropi, t. i. na Balkanu, je pod težnjami balkanskih Slovanov, posebej Srbov, po samostojnosti, počasi ginevala. Kot središče vzhodne cerkve je Bizanc že pred izgubljal značaj splošnega razvoja v smislu Srednje in Zahodne Evrope. Njegovi stiki z azijskim vzhodom so postajali čedalje močnejši, in s tem so se krepili tudi sami azijski vplivi na kulturo in miselnost Bizanca. Na ta način je nastala politično-duhovna tvorba, znana pod imenom bizantinizem. Ta tvorba je bila zmes tradicije Rima v kvadranti, degeneriranega helenstva in mistike na eni ter brutalnosti na drugi strani kot prispevka azijskega vzhoda. V njej je propevalo najbolj razvite politično samoderstvo, okoli katerega se je bobotila nemorala vseh odtokov.

IZGUBE KOMUNISTIČNIH TOLP

V Ljubljanski pokrajini

V preteklem tednu so razne enote udarnih skupin stotnika Meničanina, Stamenkoviča in majorja Križa prodrele v tolovajske predele Suhe krajine in prizadevale tolovajem hude izgube. Posebno hude bitke so bile okrog Zagorice. Tolovaji so se tu morali umakniti proti Žužemberku in Sadini vasi. V bojih so bile Gubčeva, Cankarjeva in Tomšičeva brigada v Dolenjski odred. V teh bojih so tolovaji izgubili 29 mrtvih. Padel je vodnik 2. voda 3. bataliona Gubčeve brigade. Domobranci so dobili lep plen: 3 mule, 2 konja s sedli, en protitankovski top, en težki minomet, nekaj strelnic, mnogo municije in min. Domobranci izgube so: 3 mrtvi, nekaj lahko ranjenih.

30. avgusta zgodaj jutraj je snet prodrla močna kolona domobranske skupine v Suho krajino. Tolovaji so jo izadno udili proti Žužemberku, toda domobranci so juršali za njimi in zasedli Žužemberk. Izgube komunistov so bile: 14 mrtvih, dva ujeta. Minometalci so uničili težko »Bredoc«, zaplenili pa nekaj lahkih strelnic in pušk.

V zadnji etapi očiščevalnih bojev okrog Cateža se je spopadel en del domobrancev majorja Križa s tolpami »Tomšičev« in »Cankarjev« brigade. Boj je trajal dobrih deset minut. V tem kratkem času je Križeva udarna skupina potolkla 29 tolovajev, zaplenila pa 3 lahke minomete, 3 strelnice in večje število pušk.

V borbah okrog Mirna in Mokronoga je padlo več kot dvajset tolovajev, ki so jih potolkli junaški prebežniki. Tolovajski prebežniki so pa tudi pri Catežu in Kamnu potolkli 7 tolovajev.

V Srbiji

Beograd, 1. septembra. V boju proti Titovim komunističnim tolpam so bili srbski protoslovci prisiljeni izprazniti pred veliko premočjo svoje postojanke in bunkerje. Ko so po 24 urah s protikomunistično akcijo čes da so se Anglezji v Parizu in Sovjeti pred Varšavo. Dejal je med drugim: »Borba proti židovsko-komunističnemu zločinu in njegovim pomagateljem bo ostala, tudi če so Sovjeti v Murski Soboti ali v Celju. Naši domobranci in mi za svoje delo ne bomo odgovarjali ne židovskim množcem, ne Stalinu, ne kriminalcu Titu, temveč samo in edino svojemu narodu!«

Sluzkinje so izvajanja obeh govornikov z zadovoljstvom odobraval in pokazale, da hočejo tudi one v borbi proti komunizmu vztrajati do konca.

Se ena iluzija razblinja

IZVORI RUSKEGA MESIJANSTVA

V članku »Rusi, Mongoli in slovanstvo« smo razblinili iluzijo o »pristno slovenskem« bistvu Rusov in Rusije na podlagi zatrevani ruskega pisatelja Mihaela Pravdina in dokazali, da je bil mongolski vpliv na razvoj Rusov in Rusije tako velik, da je do temeljev prekrval vsa bista. Da pa tudi poznejši vplivi na Ruse in Rusijo niso bili evropski v pravem smislu, nam dokazuje drugi tuj vdor v rusko miselnost, vdor bizantinstva. Kakor mongolski v azijski, tako je vzhodni smeri, tako je bizantinski vpliv določil rusko, zlasti še imperialistično orientacijo v zahodni, oziroma jugozahodni smeri.

Dedič vzhodnega rimskega cesarstva, Bizanc, se je proti koncu svoje obstoja, a pred nastankom mongolske države Il-kanov v Prednji Aziji, naslavljal pretežno na Malo Azijo. Njegova oblast v jugovzhodni Evropi, t. i. na Balkanu, je pod težnjami balkanskih Slovanov, posebej Srbov, po samostojnosti, počasi ginevala. Kot središče vzhodne cerkve je Bizanc že pred izgubljal značaj splošnega razvoja v smislu Srednje in Zahodne Evrope. Njegovi stiki z azijskim vzhodom so postajali čedalje močnejši, in s tem so se krepili tudi sami azijski vplivi na kulturo in miselnost Bizanca. Na ta način je nastala politično-duhovna tvorba, znana pod imenom bizantinizem. Ta tvorba je bila zmes tradicije Rima v kvadranti, degeneriranega helenstva in mistike na eni ter brutalnosti na drugi strani kot prispevka azijskega vzhoda. V njej je propevalo najbolj razvite politično samoderstvo, okoli katerega se je bobotila nemorala vseh odtokov.

so imeli krvave izgube in so morali bežati.

Beograd, 2. septembra. V tednu od 20. do 26. avgusta so izgubile komunistične tolpe samo na severozahodnem Balkanu več kot 1500 mrtvih, padlih in prebeglih.

V Črni gori

Narodni oddelki so očistili Črno goro komunistov od Kolašina do Sandžaka in do meje Srbije in prizadevale bežečim tolpam hude izgube. Med ujetimi je 26 boljševiških poveljnikov.

V Bosni

Berlin, 24. avgusta. V vzhodni Bosni so zavrnili nemški gorski lovci dele komunističnih tolovajskih skupin, ki so pritisle proti jugu, in jim prizadevali hude izgube. Pri Sakolcu so uničili neko tolovajsko skupino, ki se je bila ločila od glavnine.

Berlin, 25. avgusta. V dveh tednih trajajočih čistilnih nastopih nemških čet v vzhodni Bosni so imele komunistične tolpe 3460 mrtvih, ranjenih, ujetih in prebeglih. Nemci so komunistom zaplenili 46 strelnic, dva planinska topa, 3160 granat, več tisoč pušk z naboji, 350 konj in lovornih živali in poročevalski in sanitetni material.

»Odgovarjamo samo narodu!«

Vse ljubljansko delavstvo in nameščeno ima svoja protikomunistična predavanja vsakih štirinajst dni, gospodinske pomočnice pa enkrat na mesec. Tako so imele 27. t. m. ob 17. uri v dvorani Pokrajinske delavske zveze na Miklošičevi cesti spet svoje predavanje, na katerem sta govorila g. Vinko Trškan in Maks Jan, tajnik Glavnega odbora DPA.

Prvi govornik je obdelal snov »Komunizem in vera«, drugi pa je v kratkih obrih razložil sedanj položaj in v ostrih besedah zavrnil vse tiste ljubljanske ofarske hulaške, ki si delajo skrb, kaj bo z domobranci in kaj bo s protikomunistično akcijo čes da so se Anglezji v Parizu in Sovjeti pred Varšavo. Dejal je med drugim: »Borba proti židovsko-komunističnemu zločinu in njegovim pomagateljem bo ostala, tudi če so Sovjeti v Murski Soboti ali v Celju. Naši domobranci in mi za svoje delo ne bomo odgovarjali ne židovskim množcem, ne Stalinu, ne kriminalcu Titu, temveč samo in edino svojemu narodu!«

Sluzkinje so izvajanja obeh govornikov z zadovoljstvom odobraval in pokazale, da hočejo tudi one v borbi proti komunizmu vztrajati do konca.

Se ena iluzija razblinja

IZVORI RUSKEGA MESIJANSTVA

V članku »Rusi, Mongoli in slovanstvo« smo razblinili iluzijo o »pristno slovenskem« bistvu Rusov in Rusije na podlagi zatrevani ruskega pisatelja Mihaela Pravdina in dokazali, da je bil mongolski vpliv na razvoj Rusov in Rusije tako velik, da je do temeljev prekrval vsa bista. Da pa tudi poznejši vplivi na Ruse in Rusijo niso bili evropski v pravem smislu, nam dokazuje drugi tuj vdor v rusko miselnost, vdor bizantinstva. Kakor mongolski v azijski, tako je vzhodni smeri, tako je bizantinski vpliv določil rusko, zlasti še imperialistično orientacijo v zahodni, oziroma jugozahodni smeri.

Dedič vzhodnega rimskega cesarstva, Bizanc, se je proti koncu svoje obstoja, a pred nastankom mongolske države Il-kanov v Prednji Aziji, naslavljal pretežno na Malo Azijo. Njegova oblast v jugovzhodni Evropi, t. i. na Balkanu, je pod težnjami balkanskih Slovanov, posebej Srbov, po samostojnosti, počasi ginevala. Kot središče vzhodne cerkve je Bizanc že pred izgubljal značaj splošnega razvoja v smislu Srednje in Zahodne Evrope. Njegovi stiki z azijskim vzhodom so postajali čedalje močnejši, in s tem so se krepili tudi sami azijski vplivi na kulturo in miselnost Bizanca. Na ta način je nastala politično-duhovna tvorba, znana pod imenom bizantinizem. Ta tvorba je bila zmes tradicije Rima v kvadranti, degeneriranega helenstva in mistike na eni ter brutalnosti na drugi strani kot prispevka azijskega vzhoda. V njej je propevalo najbolj razvite politično samoderstvo, okoli katerega se je bobotila nemorala vseh odtokov.

Ljubljana Borovnici!

Na željo gosp. prezidenta div. generala Rupnika bo v nedeljo, 10. septembra, pod okriljem Socialne pomoči s sodelovanjem Slovenskega Rdečega križa in Skofijske dobrodelne pisarne po vsem mestu v Ljubljani nabiralna akcija denarnih prispevkov v korist po letalskih napadih močno prizadetemu prebivalstvu v Borovnici.

Nabiralna akcija bo pod geslom: Ljubljana-Borovnici!

Ljubljanci, odzovite se klicu in prošnji Socialne pomoči ter prisločite na pomoč svojim sobratom v stiski in nesreči!

Ljubljancem!

Bliza se zima z vsemi svojimi stiskami in tegobami. Kolikor moremo naprej videti, Socialna pomoč ne bo imela dovolj novega blaga, da bi mogla oskrbeti z najpotrebnejšim vse begunce in siromake. Zato odredjamo, da se začne zbirati stara obleka in obutev.

Obračam se na prebivalstvo, da se pozivu dobrosrčno prostovoljno odzove. Kdor ima čut do siromašnega bližnjega, bo kile razumel. Nabirka naj pokaže usmiljenje, ki preveča naše meščanstvo, ko gre za omiljevanje bede brez lastne krivde potrebnih.

Socialna pomoč naj izvede potrebno organizacijo.

Ljubljana, 1. septembra 1944.

Prezident div. general:

Rupnik s. r.

Odprti srce, odprti roke!

Glede na gornji oklic gospoda prezidenta se bodo nameščenci in nameščenske Socialne pomoči od torka 5. septembra t. l. dopoldne dalje zglasili s posebnim seznamom v vsaki hiši in bodo zbirali podatke o tem, kakšne oblačilne predmete bodo vsaka družina oziroma zasebniki darovali Socialni pomoči za begunce in siromake.

Darovalci naj potem te predmete pripravijo, da jih bodo naknadno na podlagi zbranih podatkov nameščenci Socialne pomoči pri darovalcih prevzeli in odpeljali v skladu s Socialno pomoči.

Socialna pomoč pričakuje, da bo prebivalstvo razumelo plemeniti namen te nabiralne akcije in darovalo oblačilne predmete, katerih samo resnjava ne potrebuje, v korist onih, ki nimajo niti najpotrebnejše obleke in obutev.

Ljubljana 1. septembra 1944.

Predsednik Socialne pomoči:

Veličnja s. r.

Petrolej za obrtnike

Obrtnike, ki prej-majo pri Gospodarskem pokrajinskem svetu lone za petrolej kot pomožno sredstvo brez posebne pismene prošnje na podlagi seznama, opozarjamo, naj meseca septembra dvignje bome po strokah in imenskosti začeti črke v naslednjih dneh: mizarji A-O 1. septembra, P-2 2., slikarji in plekarji 4., urarji, torbarji in knjigovodje 5., mehaniki 6., kleparji in ključavničarji 7., elektrotehniki in steklarji 9. septembra. Ovravice opozarjamo, da določ bome le oni dan, ki je določen za njihovo stroko. Zamudnikov ne bomo mogli upoštevati.

Beneč za pomožno sredstvo za obrtnike za september ne bodo nakazovali.

Nov vozni red na progi Ljubljana-Zalog

Pričenč s 1. septembrom t. l. izostaneta na progi Ljubljana-Zalog petoški vlak s odhodom iz Ljubljane ob 6.40 in s prihodom v Zalog ob 6.55 in v obratni smeri potniški vlak s odhodom iz Zaloga ob 7.10 in s prihodom v Ljubljano ob 7.25. Namesto navedenih dveh potniških vlakov pa vozita na isti progi od istega dne potniški vlak s odhodom iz Ljubljane ob 6.03, iz Device Marije v Polju ob 6.14 in s prihodom v Zalog ob 6.39 in v obratni smeri potniški vlak s odhodom iz Zaloga ob 6.30, iz Device Marije v Polju ob 6.37 in s prihodom v Ljubljano ob 6.49.

Se ena iluzija razblinja

IZVORI RUSKEGA MESIJANSTVA

V članku »Rusi, Mongoli in slovanstvo« smo razblinili iluzijo o »pristno slovenskem« bistvu Rusov in Rusije na podlagi zatrevani ruskega pisatelja Mihaela Pravdina in dokazali, da je bil mongolski vpliv na razvoj Rusov in Rusije tako velik, da je do temeljev prekrval vsa bista. Da pa tudi poznejši vplivi na Ruse in Rusijo niso bili evropski v pravem smislu, nam dokazuje drugi tuj vdor v rusko miselnost, vdor bizantinstva. Kakor mongolski v azijski, tako je vzhodni smeri, tako je bizantinski vpliv določil rusko, zlasti še imperialistično orientacijo v zahodni, oziroma jugozahodni smeri.

Dedič vzhodnega rimskega cesarstva, Bizanc, se je proti koncu svoje obstoja, a pred nastankom mongolske države Il-kanov v Prednji Aziji, naslavljal pretežno na Malo Azijo. Njegova oblast v jugovzhodni Evropi, t. i. na Balkanu, je pod težnjami balkanskih Slovanov, posebej Srbov, po samostojnosti, počasi ginevala. Kot središče vzhodne cerkve je Bizanc že pred izgubljal značaj splošnega razvoja v smislu Srednje in Zahodne Evrope. Njegovi stiki z azijskim vzhodom so postajali čedalje močnejši, in s tem so se krepili tudi sami azijski vplivi na kulturo in miselnost Bizanca. Na ta način je nastala politično-duhovna tvorba, znana pod imenom bizantinizem. Ta tvorba je bila zmes tradicije Rima v kvadranti, degeneriranega helenstva in mistike na eni ter brutalnosti na drugi strani kot prispevka azijskega vzhoda. V njej je propevalo najbolj razvite politično samoderstvo, okoli katerega se je bobotila nemorala vseh odtokov.

C. B.

Spor med dvema lepoticama

Sedem besed je rešilo evropski mir

Kaj se lahko zgodi, če prestolonaslednica ne mara tastove metrese

Monsieur Billard Dumonceau, versailleski dobavitelj orožja, se je večkrat peljal v Pariz. Včasih po opravkih, neredko pa, da se je ustavil v galantni hiši madame Gourdanove. Lepega dne mu je madame obljubila izredno zanimivo dogodivščino in monsieur Dumonceau je ves v pričakovanju sedel v salonu. Kakor od strele zadet je pa odskočil, ko se je na pragu prikazala njegova varovanka, Monsieur se je skušal izmazati tako, da je dekle obsul z očitki. Lepotice — zakaj Jeanette je bila že tedaj izredna lepota — pa to ni spravilo v zadrego.

»Ljubi varuh,« je miko dejala, »saj vendar ne more biti nič slabega, če pridem v hišo, kamor vi stalno zahajate.«

To se je zgodilo leta 1760. Devet let pozneje je kralj Ludovik XV. uveljavil prav to dekle na dvoru kot svojo metreso. Odllejš se je imenovala Marie Jeanne grofica Dubarryjeva.

»Oh, sire, ko bi vsaj moja zvezda preprečila, da mi Marija Antoinetta ne bi odtujila srca vašega veličanstva.« Zalostno je grofica Dubarryjeva s svojimi lepimi očmi pogledala kralja Ludovika XV.

Ta je neskrbno zamahnil z roko: »Le bodi mirna glede tega. Marija Antoinetta je mlada in tudi še bi kaj takšnega hotela, bi se zama z trudila. Preveč si mi pri sre. Res, kot oče jo bom imel prav golovo rad, toda če bo hotela kaj spletkariti, bo naletela na gluha ušesa. Pojani si bom, da na tem dvoru ni drugega kakor prestolonaslednica, ki mora držati jezik za zobmi.«

Govora je o Mariji Antoinetti, nadvojvodinji Avstrijski, hčerki Marije Terezije. Vsak čas bo žena Ludovika XVI., bodočega kralja Francije in zdaj francoskega prestolonaslednika. Ker je kraljica, žena Ludovika XV. že zdavnaj mrtva, so najvišje dame na dvoru tri kraljeve hčere, tri zagrizene stare device, ki so jim dvorjani vzdali priimek »medame«. Te sovražijo kraljevo ljubico Dubarryjevo in upajo, da bodo v mladi, pravno nepokvarjeni Mariji Antoinetti našle naravno zavestno.

Grofica Dubarryjeva se boji srečanja z mlado prestolonaslednico. Ali naj se ona, priznana kraljeva metresa, odreče svojemu položaju? In vendar ji ne bo kazalo drugega, kakaj poslej bo mlada Marija Antoinetta po dvorni etiketi priznana prva dama na dvoru.

Devet dni so trajale svečanosti, ki so jih praznovali za kraljevsko poroko. Dubarryjeva, vsa okrašena z brilianti in diamanti, je sedela med dvornimi damami, in tudi nevoščljivci so ji morali priznati, da je od vseh najlepša. Devet dni se je versailleski dvor spiril v nepopisnem sijaju. Zadovoljen je stari kralj vprašal svojega finančnega ministra, kako se mu zdi to slavo.

»Neprepričljivo, sire,« je dvoumno odgovoril stari lisjak. In prav je imel. Finance francoskega dvora že tedaj niso stale več na trdnih nogah.

Mlada prestolonaslednica se je le težko vzdrževala v strogo etiketo versailleskega dvora, toda kralj sam in kraljeve hčere so ji gladile pot, kolikor so vedele in znale.

»Kralj me obsipa s tisoč pozornostmi,« piše dauphina (prestolonaslednica) svoji kraljevski materi. Zelo mi je všeč, toda obžalujem slabost, ki ga veče na madame Dubarryjevo. To je najneumnejše in najnesramnejše bitje, kar si jih moreš zamisliti. Vsak večer igra z menoj svojo nesramno igro v Marlyju in zgodilo se je že, da je dvakrat sedela na moji strani, toda jaz nisem govorila z njo in sem celo zelo pazila, da se ne bi z njo zapletla v pomekanek.«

In res gre prav za to: Marija Antoinetta se trmasto brani, da bi ogovorila kraljevo ljubico. Dokler pa prestolonaslednica ne izpregovori z njo nekaj besed, je tudi Dubarryjeva ne sme ogovoriti. In ker se Marija Antoinetta z drugimi dvorjani in dvorjankami izvrstno razume, je njen odpor do Dubarryjeve še očitnejši. Dubarryjeva se trudi na vse načine; ponižna je in skromna, očarljiva in na videz vsa vdana, toda prestolonaslednica jo prezira, kakor da je ne bi bilo. To ni tako čudno, kakor se morda zdi. Mlada Marija Antoinetta, vzgojena v strogem ožračju svoje pobožne matere, na dujačem dvoru niti slišala ni nikoli besede »metresa«.

Ludovik XVI. je kdaj že izgubil vse veselje do vladanja. Z geslom: »Za menoj veselji potop,« živi samo za svojo zabavo in se ves posveča Dubarryjevi. Vendar mu je prepričljivo silno zoprno, toda premalo odločen je, da bi prestolonaslednico prisilil, naj prizna Dubarryjevo.

Dubarryjeva pa spet napenja vse sile, da bi dosegla odločitev. Zahteva od kralja, naj pove prestolonaslednici, kar ji gre. Kralj se še obotavlja. Tedaj ji pa z nasprotno strani slučaj sam priskoči na pomoč. Nadvojvodinja de Grammontova, dvorna dama Marije Antoinette pri nekaj čajanki zasede prostor grofice Dubarryjeve. Ko jo ta pozove, naj se umakne, jo nadvojvo-

dinja nahruli. To je bilo pa Dubarryjevi vendarle preveč. Zahtevala je pri kralju, naj prepričljivo vojvodinjo odstrani z dvora in to tudi dosegla. Ludovik XV. se ni dal omeščati prošnjam Marije Antoinette in je izvršil zahtevo svoje ljubice.

Zdaj se je Marijin odpor do kraljevske metrese izpremenil v sovražstvo. In tako se prične tragikomična vojna dveh najvišjih žena na tedanjem dvoru, vojna, ki je zabavala tedaj vse dvorjane in dvorjanke, ki so se zdeli sami sebi kakor gledalci zabavne tragikomedije.

Dubarryjeva je zdaj odločila krinko skromne dvorjanke. Pogosto se izraža o Mariji Antoinetti kaj nespoštljivo. Imenuje jo »rdečelaskac« ali pa »slabo vzgojeno punčec«. Dvorjanke kajpak poskobe, da Marija Antoinetta takoj izve za vsako takšno žaljivko.

Nevarno je pa, ker se ulegne ta osebnost vojna med dvema nasprotnicama preseliti tudi v visoko politiko. Kralj, pod vplivom svoje metrese, pokliče kraljevsko-cesarskega poslanika Mercyja na zasebno avdienco in mu pojasni, da se bo morala prestolonaslednica ukloniti.

Mercy piše obupano pismo svoji cesarici na Dunaj. Sam pa obišče prestolonaslednico in jo posvari pred nevarno igro, ki jo igra. Bilo bi usodno, če bi nastal spor med kraljevskima hišama Bourbonov in Habsburgovcev. Tedaj bi bila ona, Marija Antoinetta, kriva, da bi s svojo trmo uničila življenjsko delo Marije Terezije, svoje kraljevske matere.

Marija Antoinetta je pretakala solze. Počutila se je žrtev grde politične igre, o kateri ni hotela prav nič vedeti, češ da živi samo svoji zabavi, ki je zanjo zapravila še celo več denarja kakor Dubarryjeva. Vendar je obljubila, da bo določenega dne ogovorila osovraženo tekmo.

In res je prišel ta veliki dan. Grofica je prišla h krožku prestolonaslednice. Ta je res obšla vse dvorjane in dvorjanke in se približala grofici. Tedaj ji je poklicala ena izmed kraljevih hčer prav tisti trenutek, ko so vsi napeto pričakovali, kdaj in kako bo ogovorila Dubarryjevo. Prestolonaslednica se je sunkovito obrnila in odšla.

Dubarryjeva je divjala. Kralj je bil silno jezen. »Potrebno je,« je dejal poslaniku Mercyju, »da sam posežem vmes.« Nato je cesarsko-kraljevemu poslaniku nemilostno obrnil hrbet.

Dve ženski se ne moreta videti.

Mlada prestolonaslednica je trmasta.

Spet pošlje Mercy bržga sla na Dunaj. Marija Terezija ima že tako dovolj skrbi. Delitev Poljske je pred durmi. Podpisala je že sporazum. Kaj bo pa k temu rekla Francija? Vse je odvisno od naklonjenosti Ludovika XV.: prijateljstvo med Habsburgovci in Bourboni, evropski mir. Ali naj se zdaj vse to podre samo, ker uganja šestnajstletno deklelec trmo? Ne! Tudi Marija Antoinetta naj drži v i. miru na korist ukloni svojo voljo! In tako odgovarja kraljevska mati v pismu:

»Do Dubarryjeve ne smeš biti drugačna kakor do drugih dvornih dam na vašem dvoru...«

Novo leto 1772. je dan prehodnega zmagoslavja za kraljevske metrese. Prične se spreved čestitanja. Zdaj, zdaj

je na vrsti Dubarryjeva. Smehljaje jo pogleda Marija Antoinetta. Tiho, toda dovolj glasno, da jo slišijo tisti, ki nji ušesa preže na te besede, pravi: »Danes je pa veliko ljudi v Versailles...«

Sedem besed samo, toda Dubarryjeva je zadovoljna. In z njo je zadovoljen tudi kralj.

Sedem besed, toda rešile so evropski mir.

En slon = 15 volov

Visoka šola za slone v Belgijskem Kongu

V bližini prestolnice Belgijskega Konga se razprostira ogromen pragozd. Vsakdo, ki iz radovednosti ali pa po opravih pride tod mimo, opazi ob robu pragozda veliko poseko, ki jo uporabljajo za lov na slone in za šolo teh inteligentnih debelokožcev.

Tukaj stoji namreč pod milim nebom največja šola za slone na svetu, pravo slonje vseučilišče. V tej šoli se nauči slon vseh umetnij, podobno kakor se uče učenci po šolah najprej abecedo in končajo pri algebrji in podobnih vragolijah.

Za farmarja v Afriki je slon prepotrebna in izvrstna delovna moč, saj lastnika in gospodarja je malo stane, razvije pa izredno delovno silo. Slon zaleže približno za 15 volov ali za dva traktorja, stane pa samo petino tega, kolikor bi farmar moral plačati za vole ali za stroje. Prav zato je povpraševanje po šolanju slonov v Belgijskem Kongu zelo veliko, kakaj farmar sam slona ne more izužiti za delo, ali ga pa tako ukrotiti, da bi bil za ljudi nenevaren.

Vzgoja s postom

Divje slone love tako, da jih nažene v to ogrado, skrito v zelenju, da slon, ki je zelo inteligentna žival, ne opazi pasti. Brž pa, ko žival pade v past, prideko od vseh strani spretni slonji lovej in vržejo laso okrog debelokožčevega vratu. Kajpak se divji sloni upirajo, toda tedaj pa že pripelejo krotitelji ukročene slone, ki svoje džungelske bratce z rilej kaj hitro pouče, kako se morajo vesti v civiliziranem svetu.

Učitelji najprej uvedejo nekaj dni posta, da divjaki nekoliko oslabe in se pozneje laže navadijo na šolsko disciplino. Po teh dneh posta dobi vsak slon svojega učitelja in krotilca, ki si skuša naklonjenost živali pridobiti s posebnimi okusnimi in obilnimi zalozaji. Po osemih do desetih dneh sme učence z ukročenim slonom že na krajši izprehod, kjer je važno posebno to, da se poldivji slon nauči lepo, mirno korakati in ne zdilva na lepem svojemu učitelju nazaj v pragozd.

Te sprehode v družbi že ukročenih slonov učitelj vsak dan ponavlja in pri tem novega učenca skrbno opazuje. Učitelji so hkrati lovej na slone, ki so v dolgih letih svojega poklica svoje znanje o teh debelokožcih se poglabili in razširili. Učenje pa ni nenevarno, saj se marsikdaj sloni upro, ali pa hočejo spet zbežati v pragozd. Če bi učitelji ne imeli za pomoč že ukročenih slonov, po navadi učencem ne bi mogli biti kos.

Pouk za začetnike

Po navadi mine poldrugi mesec, dokler slon nekoliko ne pozabi na svojo zlato svobodo v pragozdu. Šele tedaj mu snamejo okov z zadnje noge in šele tedaj se prav za prav prične pravi pouk, vršec se v manjših skupinah.

pinah. Včasih je učitelj prisiljen, da uči kakšno žival tudi posamič, bodisi da je manj inteligentna ali pa bolj trmasta od drugih. Najprej se morajo debelokožci navaditi mirno korakati in opravljati manjša dela. Tega jih najlaže nauče že njihovi ukročeni tovariši.

Sloni so zveste, mirne živali in podivjajo le, če jih nekdo silno razjezi ali če morajo dolgo stradati. Če nekoga zasovražijo, se nikoli več ne spravijo z njim. Pri dresuri igra pa hrana zelo važno vlogo. Če naj slona nauče, da bo nosil velika drevesna debela na določen prostor, morajo na tisti prostor najprej položiti hrano, ki jo slon rad je, kakaj šele zelo pozno se navadijo sloni opravljati razna dela brez nagrade v hrani. Po navadi se pa človeku z železno voljo le posreči, da slona ne le ukroti, temveč tudi vzgoji v delovno moč.

Kajpak ves ta trud ni zastonj, kakaj vzgojitelji slonov dobe za ukročene živali lepe vsote denarja, saj afriški farmarji pri pomanjkanju delovnih moči rajši kupijo slona kakor pa traktorje ali vole, ker so sloni cenejši, zanesljivejši in ker je zdaj za popravilo strojev težko dobiti nadomestne dele.

Če so bili sloni nekoč samo privilegij indijskih maharadž, ki so jih uporabljali tako, kakor uporabljajo evropeci avtomobile, so danes s pomočjo šole za slone razmeroma poceni delovna moč za slehernega smrtnika.

Zavarovanja v starem veku

»Zlume zavarovanja je star približno 2000 let. Tedaj so se namreč množili primeri, da so egiptovski sužnji zbežali svojim gospodarjem, ki so se tako utuli pač oškodovane. Rodezan Antimenas je pa prišel na izvrstno zamisel zavarovanja sužnjem. Vsako leto so lastniki sužnjem plačevali njemu za vsakega sužnja osem drahem. Če je suženj ušel, je pa Antimenas njegovemu gospodarju izplačal vsoto, ki sta se zanj ob dogovoru zavarovanja domenila.

Čuden slučaj

V Plzinju so k nekemu hromemu bolniku poklicali zdravnika. Komaj je zdravnik stopil k bolniški postelji, že ga je zadela kap. Bolnik se je tega tako prestrašil, da je skočil pokonci in šele nekaj trenutkov nato spoznal, da je od strahu ozdravel od živčne ohromelosti, ki ga je že dolgo let mučila.

Zajec vselej prav stori

Skrivnostni instinkt zajcu pove, kaj mu je storiti, če mu grozi nevarnost. Če namreč zajec zasluži psa, udari z zadnjima tačkama v tla in se spusti v beg.

Čisto drugače se pa mala živalca vede, če jo preganja jastreb. Tedaj se potuhne pod kakšen grm in obmiruje, dokler nevarnost ne mine.

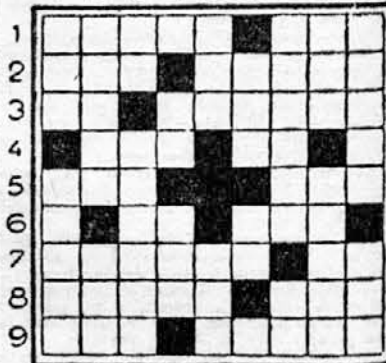
Astronomski dan traja 23 ur, 56 minut in 4,09 sekunde

Če bi vas vprašali, koliko časa potrebuje naša majka zemlja da se zavrti okrog svoje osi, bi gotovo odgovorili: »Štiri in dvajset ur.« Pretežna večina ljudi živi v tej zmoti, ne vedoč, da potrebuje zemlja za svoj obrat samo 23 ur, 56 minut in 4,09 sekunde.

Naš vsakdanji dan traja štiri in dvajset ur samo zato, ker se zemlja razen tega, da se vrti okrog svoje osi,

Križanka štev. 27

1 2 3 4 5 6 7 8 9

POMEN BESED

Vodoravno: 1. Rokodelec. Ženski je navadno daljši od moškega. — 2. Grška črka. Betežen je je potreben. — 3. Romanski spolk. Mamillo. — 4. Azijski mogotec. Egiptovski bog. — 5. Panika izvira od njega. Glasbena tujka. — 6. Dve črki iz besede »travniki«. Krajevni prislov. — 7. Sega po tuji lastnini. Pesnitev. — 8. Edinica je njen srbohrvatski izraz. Turški »gospodar«. — 9. Krajevni prislov. Zločinec.

Navpično: 1. Zelišče. Robinzonov tovariš. — 2. Odisejeva domovina. Žensko ime. — 3. Veznik. Raziskuje človeško telo. — 4. Števniki. Morska žival. — 5. Pot pod zemljo. Vladar. — 6. Pojedina. Kazalni zaimsek. — 7. Simbol ročnega dela. Dve črki iz besede »nastop«. — 8. Zapečati kupčijo. Grška črka. — 9. Arciba. Roman. Najmanjša družba.

Rešitev križanke štev. 26

Vodoravno: 1. ples; Oslo. — 2. rove; motor. — 3. stoji; ave. — 4. tole; on. — 5. sulicar. — 6. Ca (= kalcij); Aron. — 7. Emi; tkivo. — 8. gajda; naš. — 9. agar; rana.

Navpično: 1. prst; lega. — 2. lotos; mag. — 3. evolucija. — 4. Jela; dr. — 5. ma; ta. — 6. oo (= očete); očaj. — 7. stanarina. — 8. lov; Rovan. — 9. orel; noša.

Hoteli brez postelj

Tulec, ki prvič stopi v japonski hotel, doživi marsikatero presenečenje. Predvsem si japonskega hotela ne smemo predstavljati kot takšno veliko zgradbo, kakor so po navadi evropski hoteli. Japonski hotel je široka in prostrana, toda nizka hiša, stojiča sredi zelenega vrta. Čeprav se Evropeu zdi takšen hotel prelo majhen, kakor velik je vendar v njem dovolj prostora in dovolj sob, da sprejme pod streho precejšnje število ljudi. Vrt, ki obdaja japonski hotel je skrbno negovan. Na zeleni trati, prepleteni z belimi stebri, stoji v polokrog, ki se čezeni boji ljubki majhni mostički, rasto posamič grmi križantem ali kakšnih drugih okrasnih cvetlic.

Kdor pozna Japonce, ve, da so veliki ljubitelji cvetja. Zato črpa vsak japonski hotel svoje cvetle iz svojega lastnega vrta.

Ze pri vstopu v hotel te vratar, ki pa prav za prav ni vratar v evropskem pomenu besede, vliudno in s priklonom opozori, da sezi obuvavo in obui copate. Prav kakor v zasebno japonsko hišo namreč tudi v japonski hotel ne smeš v čevlji. Drugo presenečenje te čaka ko dobaraš po ceni. To vprašanje se zdi Japoncu zelo nevludno, zakaj lastnik hotela določa ceno svojih sob po priklonosti in priljubljenosti svojih gostov.

Drug spet prav tako vliuden služabnik te že vse ljubezljivo povrača po željah in po počutju in se pri tem ves čas prijazno smehlja. Hkrati polje ob venemernem priklanjanju gosta v njegovo sobo. Ob vrodu v sobo, ki pa prav nič ni podobna evropski sobi, doživiš novo presenečenje. Soba je razmeroma majhen prostor, ločen od drugega prostora s papirnatimi stenami. Če želiš večjo sobo, odmaknejo papirnatno steno, ki je doslej ločila dve sobi, in dva prostora izpremene v enega. In tako dobiš večjo sobo.

Te hotelske sobe nimaio na vrat, ne ključavnic, ne ključev, temveč samo premične stene. Vendar se je redkokdaj zgodi, da gostom v hotelu kaj zmanjka. Pred vsako sobo je majcen predbole, kjer vsakega gosta čaka več strežajev, da izpolnijo kar naitreje morebitne njegove želje.

Zaman v japonski sobi iščeš posteljo. Na vprašanje, kje boš spal, ti služabnik vliudno poasnja, da ti bodo drevi od devetih zvečer prinesli v sobo slamnato in jo ob devetih zjutraj spet odnesli. Sicer se moraš brez dan zadovoljiti z nekaj blaznami in dvema nizkima slamnatacama, ki sta na za sedenje po evropskem poimovanju kaj neprimerni. Ponoči imaš pod glavo namesto pernatih blazin trdo blazino, napolnjeno z riževno slamo. Japonci pravijo, da je spanje na takšni blazini sladko in da vstaneš z jasno glavo in brez glavobola.

Bilo bi zelo nevludno, če bi strežaju ponudil napitnico. To mu izroči vsak mesec, lastnik hotela in je že vsčeta v plačo, ki jo plačaš za bivanje v hotelu. Vsak japonski služabnik je pa neznansko vesel in ponosen, če pohvališ okusno ureditev sobe, razpored cvetlic po vazah in umetniško vrednost slik, ki krase papirnatne stene.

MALI MUK

SARA DOBRILA

DALJE PRIHODNJI

O, nikar se ne boj, ne bom molitno posegala v njeno življenje. Srečna bom, če bom mogla od daleč zasledovati njeno srečo. Zdaj pa bodi pozdravljena, draga teta Marijana! Hvala ti za vse! Jutri dopoldne bom obiskala Frana v pisarni. Prosim te, ne izdaj mi, da sem bila pri tebi! Ne sme biti obveščen, ker sicer me ne bi sprejel. K sreči imam vse dokaze, ki jih bom potrebovala, s seboj. Zdravstvuj!

»Bog s teboj!« je vzkliknila ginjeno teta Marijana in ji stisnila roko.

XXVI.

Ko je Fran Bregant prišel naslednjega dne v svojo pisarno, je našel med drugimi pismi tudi pismo bratrance Lojzeta. Spoznal ga je po pisavi in francoski znamki. Kakor vedno, je tudi zdaj prišel po vrsti reševali pošto in Lojzeto pismo je oslalo ob strani. Vendar mu je pogled nehoti pogostokrat uhajal nanj. Pismo je prispelo ob nenavadnem času. Lojze je bil sicer v svojih poročilih točen. Pisal je le vsako četrtletje enkrat.

»Moj dragi Fran! Tokrat Ti pišem izven določenega roka, in sicer o stvareh, ki ne soglašajo s Tvojimi načrti. Tako daleč ne more več. Fran, nazadnje moram govoriti s Teboj o Sonji čisto odkrito. Stara je dvajset let in ni je več mogoče zadovoljiti s pravljicami. Pravkar me je prosila za dovoljenje, da bi Ti smela pisati, ker je prepičana, da se skriva za vso njeno usodo neka skrivnost. Fran! Kako srečen oče bi mogel biti ob njej! Sonja ni samo lepa, ampak tudi razumna in neizmerno dobrasrčna. Vsek oče bi bil ponosen, če bi imel tako hčerko. In končno — poslušaj me! — bi ne more nobenega dvoma več o tem, da ne bi bila tvoja hči, kajti postaja Ti od dne do dne bolj podobna. Pomisli in mi veruj: Sonja je Tvoja hči! Jaz sem o tem trdno prepričan. Po laših in očeh je morda nekoliko podobna svoji materi, toda po vsem drugem je Bregantova, morda bolj Bregantova kakor moja lastna hči Vera, čeprav mi je močno podobna. Zato te prosim, poklič jo domov! Ne pišem ti tega zaradi sebe, o, jaz bi želel, da bi ostala do konca pri meni, in tudi prispevke, ki jih plačuješ, bomo težko pogrešali, toda Sonja trpi zaradi hrepenenja po Tebi. Jaz ji ne morem več lagati, kadar me gleda s svojimi prosečnimi, a tako žalostnimi očmi.

In še nekaj, Fran! Moje zdravje postaja čedalje šibkejšo in moglo bi se zgoditi, da se nenadoma poslovim od tega sveta. V takem primeru ne maram, da bi Sonja še dalje ostala v tej samotni. Moja žena in moja hči sta po svojem značaju tako različni od nje, da je ne moreta razumeti. Zato ne sme ostati sama s njima, če jaz umrem. Bila bi preveč osamljena. Njeno mesto je le pri Tebi, v njeni domači hiši. Pozabi na vse dvome in ne dovoli, da bi ostala Sonja še dalje ločena od Tebe! Saj je ginljivo, kako ljub vsemu neprenehoma hrepeni po Tebi.

Ce se pa ne moreš odločiti za to, da jo pokličeš domov, potem ji je treba najti drugo zatočišče in poskrbeti za to, da zve resnico o svojem izgonu iz domovine. Prosim Te zato, da me v takem primeru odvežeš dolžnosti molčanja, ki si mi jo naložil. Potrudi se bom najti primerno obliko, da ji obrazložim vse, kar bi rada vedela.

Ko sem jo prevzel, si mi dejal, da je nočes nikoli več videti, in če se bo kdaj omožila, boš uredil vse potrebno s njenim možem. Toda tu na

našem gradu ne bo nikoli mogla najti moža, kajti mi živimo ločeno od vsega sveta. Tudi k nam ne prihaja nihče, in dovolj skrbim, da s tem, kako bi spravi med ljudi svojo hčerko. Vero, da bi našla priložnost seznaniti se s primernim mladeničem. Ti nisi v skrbeh za denar in moreš oskrbeti Sonjo vse priložnosti, da pride pod varstvom ugodne starejše dame v družbo. Poskrbi pa za to, da se na vsak način vrne v domovino, kajti ostala je Slovenka. Moja žena in hči sta preveč Francozinji, da bi jo mogli razumeti. Stori torej kakor Te prosim, in to čimprej, kajti moje zdravje se slabša in rad bi umrl z zavestjo, da je vsaj ta zadeva srečno urejena.

Bodi iskreno pozdravljen in odgovori mi takoj na to moje pismo!

Tvoj bratranec Lojze.

Fran Bregant je dolgo šimel v bratrančev pismo. Njegov obraz se je čedalje bolj temnil in nazadnje si ga je zagrebel v roke, zavzdihnil in si govoril kakor obupanec: »Dokaz! Prepričanje! Vero!« Po dolgem času se je spet vzravnil in znova prebral vse pismo. Postajalo mu je vedno huje.

»Če je Sonja res moja hči,« si je govoril, »potem sem ravnal z njo nečloveško, potem sem ji storil krivico, katere ne morem nikoli več popraviti. Toda, če bi to vedel, zares vedel, zadržno vedel...«

Stari dvomi so bili preveč zakoreninjeni v njem, da bi jih bilo mogoče tako naglo odpoditi. O, če bi jo mogel le enkrat samkrat videti, preden se odloči in prepriča se, če mu je res podobna! O, kolikšna sreča bi bila, če bi bilo res! Bog sam je tako hotel, da je dobila njegove poteze in da še vedno z ljubeznijo misli nanj.

Iz teh premišljevanj, polnih sreče in obupa obenem, je Fran Bregant predramil telefon. Boris Klemenčič ga je vprašal, če bi mogel takoj prosi k njemu na razgovor v nekih poslovnih zadevah. Fran je pomislil. Ne, tisti trenutek ne bi mogel zbrati svojih misli, ne bi mogel govoriti z njim in skriti svoje razpoloženje, zato ga je poprosil, naj ga obišče šele čez kako uro. Nato se je spet pogreznil v premišljevanje. Toda tokrat se njegova ljubezen do hčere ni dala preprosto pregnati od dvomov. Vedno znova ga je omamljala Lojzetova opomba, da mu je Sonja podobna. Še več je moral misliti na bratrančeve besede, da Sonja po njegovi smrti ne sme ostati v Bretonji. Zakaj? Kaj mu je hotel s tem povedati. Breganta je obšla slutnja nekega nerazumljivega strahu. V tem strahu je občutil do Sonje samo še ljubezen in prepričevalno si je govoril:

»Naj bo že kogar koli hči, jaz jo ljubim, kakor more le oče ljubiti svojega otroka. O, da bi bila tu!«

Toda počasi se je umiril in z mirom so se mu pričeli spet vračati stari dvomi, in boj v njem še ni bil dobojevan ko je vstopil v njegovo sobo Boris Klemenčič ter vprašal:

»Ali imate zdaj čas, da urediva najnujnejše, gospod Bregant?«

Bregant ga je pogledal odsojno in potem počasi dejal:

»Danes sem silovito nezbran, Boris, in ne vem če se bova sploh mogla pametno pogovoriti. Toda sedite in povejte mi, kaj želite! Potrudi se bom, da vam bom sledil.«

»Morda bi potem bilo bolje, da preloživa zadevo na jutri,« je predlagal Boris, toda Bregant se je uprl in rekel:

»Nemara bo bolje, da se s poslovnimi zadevami razvedrim. Ostanite! Prejel sem vznemirljivo pismo bratrance Lojzeta iz Francije o moji hčeri.«

Boris se je prestrašil. Še nikoli ni Bregant govoril ne z njim ne s kom drugim o Sonji. In zdaj govori celo o vznemirljivih vesteh. Z drhtečim glasom je vprašal:

»Moj Bog, pa se ji vendar ni zgodilo kaj zlega?«

Bregant je začudeno pogledal Borisa, ko je opazil njegovo razburjenje. Ali se boji za njegovo hčer? Potem je rekel:

»Prestrašili ste se, Boris. Ali še niste pozabili na mojo hčerko?«

»Ne, gospod Bregant, nisem pozabil. Nihče nas ni pozabil, čeprav je tako dolgo nismo videli in čeprav si ne upamo govoriti z vami o njej iz strahu, da bi vam ne povzročili bolečin. Zato sem se tako začudil, ko ste zdaj sami spregovorili o njej, po tako dolgih letih.«

Boris Klemenčič je v resnici mislil na Sonjo več kakor vsi drugi. Živela

OK VIRJI
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

je v njegovem spominu kot ljubeč otrok, a obenem v zavesti, da je zdaj že odrasla gospodična z natančno takimi očmi, kakor jih je imela njena mati tedaj, ko so zamikale prebujajočo se fantovsko zavest drobnega študenta. Morda je bila prav skrita misel na Sonjo lista, kar mu ni dovoljevalo, da bi se bil zagledal v katero izmed tistih mladenk, ki so same hrepenele po njem. Vendar se vsega tega ni čisto jasno zavedal. Nasprotno, kadar je res mislil o Sonji, si je vedno dopovedoval, da ima nedvomno vse drugačne misli in želje, kakor zanimati se zani, za prokurista njenega očeta. Gotovo živi v svetu, ki ji nudi obilo priložnosti zabavi se z odličnimi gospodi. Saj ni vedel, saj niti slutiti ni, kako živi na bretonskem gradu Beauchampsovih. Zdal pa tudi ni vedel, kaj je Lojze Bregant pisal svojemu bratranču.

»Da,« je čez čas spet spregovoril Fran Bregant, »vsa ta dolga leta nisem nikoli nikomur omenil njenega imena. Toda zaradi tega se vam ni treba vznemirjati, Boris. Ni se ji dogodilo nič zlega. Samo poročilo bratrančev, da je Sonja stara že dvajset let, me je vznemirilo.«

»Ali tega niste vedeli?« je začudeno vprašal Boris.

»Nikoli se doslej nisem točno zavedal, da je moja hči že tako odrasla

dama. Vi pa na to niste pozabili, kol se mi zdi?«

»Ne, res nisem pozabil,« je povedal Klemenčič. »Mi smo o Sonji tolikokrat govorili, da nismo mogli pozabiti, in zdaj me iskreno veseli, da govorite tudi vi sami. To me napolnjuje z upanjem, da bomo morda le v kratkem doživeli srečo, pozdraviti jo spet tu.«

Bregantov obraz se je spet zmrčil in Boris se je že zbal, da je rekel preveč. V starem gospodu pa se je znova oglašil dvom in ga pričel mučiti. Toda nenadoma ga je prevzela nova, nepričakovana misel: Sonja — Boris... Ni ga hotela več zapustiti.

»Tako, tega ste si želeli?« je rekel. »Ne smete se čuditi, gospod Bregant,« je dejal Boris, »nam vsem je bilo žal, da je vaše življenje tako samotno. Če bi se vrnila gospodična Sonja, bi se vse spremenilo.«

»Morda,« je rekel Bregant in skušal preskakati ta razgovor. Zato je prosil mladega Klemenčiča, naj mu poroča o poslovnih zadevah, o katerih je želel govoriti z njim. Njegovih predlogov ni dosli pregledoval: odobrili jih je. Potem se je Boris hotel posloviti, a Bregant mu je dejal: »Vi ste sedaj duša vsega našega podjetja. Jaz in vaša oče se starava. Ne vem, kako bi bilo brez vas. Prav zdaj se mi je porodila neka želja, o kateri pa še ne bova govorila, ker bi sicer utegnila poslati neizpolniva. Če se bo kdaj uresničila, boste sami uganili, da sem jaz tako hotel. Pozdravljate!«

Boris se je poslovil in odšel. Bregant je spet ostal sam. In ni se mogel premagati: moral je spet seči po bratrančevem pismu in ga znova prebrati. Kakor prej, se je tudi zdaj borila v njegovi duši vera z nevero.

XXVII.

Fran Bregant je ostal dobre pol ure sam, potem je nenadoma pokrkal na njegova vrata sluga in mu sporočil, da želi nekada dama govoriti z njim v zelo važni in nujni zadevi. Bregant se je začudil. Dame ga v podjetju niso nikoli obiskovale.

»Neka dama?« je vprašal. »Ali vam ni povedala svojega imena?«

»Ne, rekla je, da ime pri zadevi ni važno.«

»Potem obžalujem. Dama naj pove svoje ime in namen obiska, sicer je ne morem sprejeti.«

»Dama je na to že mislila, da je tako ne boste hoteli sprejeti,« je obotavljaje se dejal sluga, »zato mi je naročila, naj vam povem, da je mnogo bolj v vašem kakor v njenem interesu, če ji žrtvujete nekaj minut. Prišla ni, da bi vas česa prosila in tudi po njeni zunanosti o tem lahko sklepam.«

»Dobro!« je vzkliknil čez čas Bregant. »Pripljite jo sem, toda ostanite v bližini, da jo boste mogli spet spremiti ven, če bi vas poklical. Dosti časa nimam za zasebne zadeve.«

Trenutek nato je sluga pripeljal v sobo damo v žalnini, ki niti po vslopu ni privzdignila glave izpred obraza.

»Kaj mi je naklonilo čast vašega obiska?« je vprašal Bregant uradno. Namesto odgovora je dama dvignila pajčolan, in trenutek nato je

Bregant presenečeno in bolešno obenem vzkliknil:

»Ana!«

Potem se je skoraj sesedel v svoj naslanjač in trdno rekel:

»Ali mi nisi mogla priznati s tem obiskom?«

»Zal,« je rekla Ana, »priznati nisem mogla niti tebi niti sebi. Povedati ti moram nekaj izredno važnega. Bila sem pri Mariani. Hrepenenje po Sonji me je prignalo v Ljubljano. Več dni sem oprezovala okoli tvoje vile, da bi jo vsaj od daleč videla. Zaman. Potem sem izvedela, da v tvoji vili sploh ni nobenega mladega dekleta. Nisem mogla vzdržati. Obiskala sem Marjano, ko sem včeraj opazila, da si odšel od doma. Sprejela me je in mi vse povedala. Fran. Oprosti, ne morem te drugače imenovati, kajti ti si oče mojega otroka.«

»Oče mojega otroka?« je bolešno vzkliknil Bregant. »Ali ti je Marjana povedala tudi, zakaj sem jo poslal od doma?«

»Da, vse mi je povedala. Priznam ti odkritosrčno: nekaj trenutkov sem se ukvarjala z mislijo, da bi te še bolj ufrdila v prepričanju, da Sonja ni tvoj otrok. Se več, da bi ti naravnost rekla, da ni. Na ta način bi pripadla samo meni in nikoli več se mi ne bi bilo treba ločiti od nje. Saj si ne moreš misliti, kako strašno sem vsa ta leta hrepenela po njej. Potem sem se spamefovala. Zapravila sem pravico, vzeš si jo. Toda zapravlil si jo tudi ti, ko si jo izgnal iz lastnega doma. Ali ti srce nikoli ni reklo, da je Sonja tvoja hči? Ali misliš, da bi ti jo bila le za trenutek prepustila, če bi bil Kalan, in ne ti, njen oče? Nikoli. Prepustila sem ti jo samo zato, ker je bila tvoja in nisem hotela, da bi jo izgubil mene izgubil še njo. Se v sanjah si ne bi bila mogla misliti, da boš tako brezsrčen in jo ne boš hotel priznati za svojo hčer. Ko bi se bil vsaj z enim samim vprašanjem obrnil name, preden si jo zavrgel! Pregeljala bi ti bila takoj vsak dvom in otrok bi bil ostal v svojem rodnem domu.«

»Kako naj bi ti bil verjel, po vsem tistem, kar si mi storila?« je žalostno dejal Bregant.

»Vem, ne bi mi bil verjel,« je pritrdila Ana, »če ti ne bi posredla z dokazi. Toda Bog mi je priča, da je nikoli ne bi bila mogla tako ogolufati. Da, bila sem tvoja žena z ljubeznijo do drugega v svojem srcu, toda imela sem trden namen vračati ti za tvojo ljubezen in dobroto vsaj zvestobo. Bila sem ti dolga leta nemajno zvesta. Vse do tistega dneva, ko sem se spet srečala z njim, ki sem ga ljubila. Ta ljubezen je bila prevelika, da bi se ji mogla upreti. Toda dokler sem bila tvoja žena, se me ni smel dotakniti. Zato sem ravnala odšla, Fran, ker njega nisem mogla pustiti, tebe pa ne varati. Poštena sem zapustila tvojo hišo, v kateri sem sebi za kazen pustila najino hčer. Tudi zdaj ne terjam od tebe, da mi verjameš, kajti to ti morem dokazati z drugačnim dokazilom.«

»Dokazali, z dokazilom, da je Sonja moja hči?« je jecljal ves prevzet in vznemirjen.

»Da,« je rekla Ana mirno. »Zato sem prišla, Fran, da ti vdrugič darujem otroka. Obenem pa bo to tudi moja nova kazen za storjeno.«

Bregant je dolgo šimel vanjo in ni mogel drugače: verjel ji je, moral ji je verjeti. Ana pa je odprla svojo torbico, potegnila iz nje šop pisem, jih položila predenj in dejala kolikor mogoče mirno:

Dalje prihodnjic.

KULTURNI TEDNIK

Stanko Majcen: Bogar Meho

Stanko Majcen se je pojavil v našem slovu s krajiš prozo in dramskimi prizori že v času prve svetovne vojne. In kot talentiran pisatelj obetali postati zlasti novelist in morda tudi dramatik. Vendar se ni pozneje nikoli razmahnil v plodovitejšo ustvarjanje. Le kdaj pa kdaj se je spet oglašil s črtico, novelo, krajišo, zrodilo ali legero, preležno v »Domu in svetu«.

V knjižni obliki je v vsem tem času izdal samo dramo »Kasijon in tri dramske prizore v zbirki pod naslovom »Za novi rod«.

Zdal, 22 let po zbirki dramskih prizorov, je pa Stanko Majcen izdal pri Ljudski knjižarni kot 27. zvezek »Naše knjižice« prvi izbor svojih proz, kateremu daje skupni naslov zadnja novela, »Bogar Meho«. Knjiža, obsega 268 strani, vsebuje 22 del, katere je pisatelj sam opredelil kot »zgodbe in legende«. Pod obojim razumemo navadno preprostejšo, bolj ali manj v ljudskem duhu pisane stvari, a to Majcenove nikakor niso, ne po slogu ne po vsebini. Majcenov slog je nastal iz lirističnega simbolizma s preopitvijo z ekspressionizmom, ki je bil za razporeditev v slovenski literaturi prav v času, ko je pisatelj pričel dozorevati. Toda ta sintetičnost se očituje šele v Majcenovih najbolj svojiskih stvareh. V starejših opazimo prej bolj liričnost, ali celo realističnost. Zato o tej zbirki ni mogoče govoriti kot o znakovni ali enotni. Pa tudi snovno so te zgodbe in legende tagovno in krajevno kaj raznolične. V njih najdemo odmeve prve svetovne vojne, katere je pisatelj sam doživel kot soudele-

žence, spomine na mladost in zanimive ljudske tipe v Slovenskih gorah, legendarne motive itd. Osnovni jezikovni ton daje lokalni slovenogoriški kolorit.

Majcen je pisatelj prefinjene kulture, dušeslovne, oblikovne in jezikovne, in v vsem najorel subjektivist. Kot tak ima svoj nedvomni pomen v slovenski literaturi, v kateri ga moramo po nekih sorodstvenih potezih nujno uvrstiti med tipične dominativce. Zakaj zanimivo je, da dominativceve zadnje doba dvajsetih let ni družila samo idejna usmerjenost, ampak tudi stilna svojstvenost. O kateri bo pa morda objektivneje govoriti šele bodočnost. Tako spada Majcenov »Bogar Meho« med novejšo slovenske knjižice, ki so vredne odkritosrčne pozornosti. Knjiža je lepo opremljena in grafično ustrezajoča času.

Anton Adamič: Sola v predmestju. Adamičevi spomini na mladost v takrat še nekako predmestnem St. Petru v Ljubljani, so zbujaali pozornost. Že ko so izhajali v nadaljevanjih v »Jutruc«, potem jih je avtor nekako zakroženo izdal v ponatisu v knjižici, kateri je dodal še nekaj drugih zgodb in zgodbic. Tako je narasla na 178 strani šestnaestinske z drobnim tiskom. V tem spominskem spisu ne smemo iskati posebnih pripovedovalnih kvalitiet v literarnem smislu, zato pa lahko najdemo v njem prav zanimivo kramljanje in predvsem dokumentarno upodobitev izrazito patriarhalnega življenja Šentpeterčanov v prejšnjem stoletju. Vsebinsko ustreza tudi ilustraciji Janeza Vidica.

Dr. Miroslav Kasal: Zelezobeton v praksi. Naš nemurni znanstvenik, univ. prof. dr. ing. Kasal, je izdal te dni novo obsežno delo, prvi del velike razprave o Zelezobetonu v praksi, ki bo odlično služilo vsem graditeljem.

HUMOR

ANEKDOTE

Dandanašnji...

»Za božjo voljo, Mirko, nikar venomer tako v tla ne glej, ljudje bodo mislili da žike iščeš!«

»Saj jih tudi res iščem, ljubica...«

Vse na svetu je relativno

»Poglej si tole indijsko boginjo, Jaka! Pristna zadeva, veš. Prodaj mi jo je nekdo, ki jo je sam ukradel v nekem starodavnem indijskem svetišču.«

»To vendar še ni poročstvo, da je kipec res pristen.«

»O, pač, ta možak je namreč posebej ljena poštenost.«

Dobesedno

Učitelj: »Katera rastlina vsebuje največ beljakovin?«

Tonček: »Špinata z jajcem.«

Hvaležnost

Gospodinja: »Napisala sem vam prav za prav zelo dobro spričevalo, čeprav nisem bila posebno zadovoljna z vami.«

Služkinja: »Nu, gospa, če ste že bili vi tako dobri, vam bom pa tudi jaz povedala, da ključ od jedilnice odpira tudi šrambo.«

To je res težko...

Mati: »Obupala bom! Kadar imam primernege snubca zate, pa nočeš!«

Hči: »In če ti jaz pripeljem primernege fanta, pa ti nočeš.«

Oče: »No, če se pa naposled za katerega le zedinita, pa on noče!«

Milo za drago

»Gospod Kosmač, vi bi bili poslednji, ki bi se poročila z njim!«

»Bežite no! In koga bi še vse prej onesrečili?«

O, ti otroci!

Gospod župnik, velik ljubitelj cvetlic in ob prostem času tudi vrtnar, je povabil v nedeljo popoldne svoje male ovčice na rdeče jagode. Ko so otroci izvrstno južino pospravili, jih vpraša:

»No otroci, ali ni bilo to boljše, kakor da bi na skrivaj v mojem vrtu kradli jagode?«

»Daaa,« se zaderogirali vsi v en glas.

»In zakaj je boljše?«

»Ker so bile tu potresene s sladkorjem.«

Med zbiraleci

»To je najstarejši kos moje zbirke. Star je okrog tri tisoč let.«

»Ne vlecite me za nos, gospod. Saj smo vendar šele leta 1944!«

Izpred sodišča

»Danes stojte že desetič pred sodnikom zaradi tatvine. Kaj boste na to odgovorili v svoj zagovor?«

»Saj se niti ne utegnem poboljšati, ko me pa polietja vselej takoj prime.«

Osveta

Gospa Burnikova je dobila premog.

»Ali pa tudi niste nič premoga izgubili?« zaskrbljeno vprašuje voznika.

»Ne, gospa,« odgovori možak.

»Ali ga tudi niste nič pustili spodaj na cesti pred dvornikom?«

»Ne gospa.«

»Torej ste ga gotovo nekaj stresli po stopnicah!«

»Bodite brez skrbi gospa. Zdajci si voznik seže v oko in položi nekaj na mizo. Tukaj gospa je še tisti košček, ki mi je med vožnjo v oči padel.«

Dobro se je izmazal

Madame de Staëlova je imela zelo lepo hčer, baroneso de Broglievo. Knez Talleyrand je ob navzočnosti hčere večkrat čisto pozabil na nadarjeno mater in je mlado baroneso po navadi kar obsopal s pokloni.

Madame de Staëlova je pa menda hotela lepega dne le vedeti, kateri izmed njiju daje knez Talleyrand prednost. Ko so se vsi trije nekoč vozili v žolnu po nekem jezeru je na lepem vprašala:

»Če bi zdajle veter prevrnil čoln, koga bi prej rešili, knez, mene ali baroneso?«

Talleyrand je pa spet dokazal, da je kos še tako zvitemu vprašanju. Nasmešnil se je in odgovoril:

»Madame, bilo bi žalljivo za vas, če bi mislila, da pri tolikšni nadarjenosti in pri tolikšnem znanju, kakor ga kaže vaša, ne znate plavati! Zato bi kajpak najprej priskočil na pomoč baronesi.«

BESEDA MLADEMU DEKLETU

Kje je merilo?

Ali morda vaš, kako se še tako majhna, nepomembna nevednost razraste v grozljiv, neresljiv problem? Dovolj je, če tri dni kar venomer misliš nanjo in že se ti bo zdelo, da ti nihče več ne more na svetu pomagati, da bi se je odkrižala ali pa celo pozabila nanjo.

Da, da težave drugih, te odpravimo mimogrede, če se pa nam samim kaj zgodi, si po navadi ne vemo pomoči...

Pogosto niti ni posebno važno, za kaj gre, ali kaj nas tišča. Katera izmed vas še ni bila kdaj obupana, ko se je pogledala v zrcalo in ni še žalostno vzdihnila:

»Le zakaj sem prav jaz takšna in ne drugačnja? Zakaj nisem prav jaz nekoliko mišnejša, vitkejša? Zakaj nisem na primer takšna kakor Sonja?«

In na lepem se ti zdi, da Sonjina ljubkost izpolnjuje ves svet. Nehote primerjaš njen obraz, njene lase, njene noge s svojimi in nisi več zadovoljna sama s seboj.

Pravite, da pretiravam? Trdite, da je dandanašnji vse to nevažno? Rada bi vam samo pokazala vsa tista pisma, ki v njih mlada dekleta kar venomer — in danes prav tako kakor so večer in kakor bodo jutri — vprašujejo, kaj naj ukrenejo, da ne bodo imele sončnih peg, kako naj odpravijo predebele noge in kakšna krema je primerna za suho polt. Da, tudi danes hočejo biti mlada dekleta ljubka, bistra in očarljiva, prav danes, nu, kdo bi jim zameril? Vendar...

Pri vsem tem ne smete nikoli izgubiti merila! To je tista točka, ki je nikoli ne smete prezreti. Sebe in vse okrog sebe moramo gledati s pravega gledišča. Sebe še celotno pogledajmo se s primerne razdalje in takoj bomo videle svojo sliko v drugačni luči.

Marsikaj na nas ni naša napaka, zato ne moremo ničesar izpremeniti. Recite si: »Takšna sem in sprijazniti se moram s seboj. Vendar moram, smem in moram iz sebe storiti tisto, kar je najboljšje.«

Vse drobne neprijetnosti, ki nas — drugih najbrž ne — tako v oči bojujejo, kaj lahko odpravimo. Če imamo premajhen nos, se nam bodo kodrci imenito podali, če pa imamo preveliko »kumaro«, jo popudrajmo z nekoliko temnejšim pudrom, kakor si pudramo ostali obraz in zadeva bo v redu. Se zdimo okorne? Brž nekaj

telovadbe! Prevelike? Primerna obleka in nevednost bo odpravljena.

Nobeno mlado dekle ni grda. Razen, če kaže zmerom svetu pust, z dolgočasen obraz in če kar venomer premišlja o stvarih, ki jih ni in iz mušice slona dela.

»Tega ne znam... Tega ne morem...«

Ali morda veste zgodbi o dveh žabah? Ne? Torej vam jo bom zdajle povedala. Dve žabi sta hkrati po nesreči padli v skledo z mlekom. Prva je rekla: »Ne morem...« in je žalostno utonila. Druga je pa tako dolgo otepala s kraki okrog sebe, da se je na posled, ne da bi sama vedela, kdaj in kako, znašla na hlebčku presnega masla, rešena pogina.

In nauk te zgodbe? Menda ste ga že same uganile.

Že večkrat sem vam zapisala, da je prav in lepo, če želite biti ljubke in čedne. Nič hudega, nič slabega ni v tej želji. Tudi v teh časih ne. Kakor pa lepa zunanjsčina hiše zbudi v nas radovednost, kakšna je ta hiša znotraj, ali veje tudi v sobah prijatelji, zdravi vonji, ki ovaja zunanost hiše, tako se tudi pri čednem obrazu ne hote vprašamo, kakšna je ta ljubka glavica znotraj. In ne hote si zaželimo, da bi v njej našli resne, pristne misli, sočutje s skrbmi drugih, pripravljenost za pomaganje in pravo srčno dobroto.

Da, že večkrat si se sama čudila, zakaj ima Metka, čeprav tako neznanca in neelegantna, toliko dobrih prijateljev. Ali si pa že kdaj pobliže pogledala njen obraz? Ali si opazila, kako globoko in prijateljski je njen pogled, kako se ji okrog oči skoraj ob sleherni besedi nabere prstodolne gubice, sileče v smeh? Naš obraz je zrcalo naše notranjosti. Nič hujšega kakor negovana ženska, ki je nje notranjsčina plehka in prazna! Tudi njen obraz ovaja plitvost in praznino. Bojste se takšne lepote!

Težko je zmerom in vselej obdržati pravo merilo. Vse življenje si bomo morale prizadevati, da bomo sebe in svet merile s pravim merilom in gledale v pravem razmerju. Važno je, da si nisi sama sebi prevažna, toda tudi ne premalo važna. Ozri se okrog sebe! Koliko občudovanja vrednih žensk je, ki z neuničljivim ravnotežjem žive razmerno zelo trdo in težko življenje. Tega se prav gotovo niso v enem samem dnevu naučile. Zato pričnejo že zdaj, da boste oborožene, če bodo prišle res velike težave in hude skrbi!

(T) trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni

Trije elegantni jesenski plašči. Prvi je iz športnega enobarvnega blaga s kockasto podlogo. Okras so zanimivi žepi in majhni reverji s širokim robom. — Drugi plašč je namenjen predvsem za popoldne, zato ni izrazil športen. Obleže se telesa in ima prav tako majhne reverje in pas v pasu. Krojen je tako, da dela postavilo vitkejšo. — Tretji plašč je sešit iz široke kockaste blaga in ima zanimivo sedelce. Ker je rezan v zvon in ker so njegove linije zelo velikopotezne, je primeren samo za visoko, vitko postavo.

Kaj mora vedeti gospodinja o negi sobnih rastlin?

Boljše je manj vode ko preveč. — Rastlina potrebuje miru, svetlobe in zraka

Če hočemo, da bo naše stanovanje prijetno, moramo gojiti evetlice. Na oknih, balkonih pa tudi na stojalih v sobah naj stoji lončki s cvetlicami in naše stanovanje bo dobilo prijeten osvežujoč videz domačnosti.

Nekatere gospodinjice imajo srečno roko, to se pravi, kar koli vsade, vse jim uspeva. Druge pa cvetlice prav tako ljubijo kakor prve, a vendar ne dosežejo pri njih uspeha. Brž ko cvetlice preselijo v svoje stanovanje, ovene in se ne popravijo več. Zato bi morala vsaka gospodinja vedeti vsaj nekaj osnovnih pravil, ki so za uspevanje lončnic nujno potrebni.

Rastlina v lončku mora v prvi vrsti imeti red, prav tako kakor ga mora imeti človek. Ne smemo jo kar venomer prenašati iz sobe v sobo, jo dajati zdaj na sonce, zdaj spet v senco in jo en dan po večkrat zaliti, drugi dan jo pa pustiti, da od žeje umira. Ko rastlino v lončku prinesemo domov, najprej nekoliko premislimo, kje bi najbolje uspevala, šele potem ji pripravimo prostor. Vrtnarja, oziroma človeka, pri katerem smo rastlino klesali, moramo vprašati, ali lončnica ljubi sonce ali senco, ali ima rada veliko svetlobe ali malo, ali potrebuje veliko vode ali ne. Vse te stvari so

ge takšne rastline najbolje uspevajo pri temperaturi 12 do 18 stopinj toplote, druge naše domače rastline pa prenese seveda tudi nižjo temperaturo. Dokler ne zavladava mrz, to se pravi, dokler toplomer ne zdrkne izpod ničle, se lončnice najbolje počutijo med oknom, kjer imajo dovolj svetlobe in zraka. Pozneje ko nastopi hujši mrz, moramo pa okna dvojno zapreti in namestiti rastline kje drugje.

Pozimi potrebujejo sobne rastline še mnogo manj vode kakor sicer. Bolje je, da nekoliko trpe sušo, kakor da bi jim koreninice stale v vodi. Tudi lončnice se morajo pozimi odpotiti in si nabrati novih moči za naslednje poletje. Zato je najboljšje, da jih pozimi pustimo spati zimsko spanje in jih ne prenašamo preveč s prostora na prostor.

Roke so zrcalo človeku

So ljudje, ki svojega bližnjega nikoli ne pogledajo najprej v obraz, temveč v roke. In po njih sodijo človeka. Morda imajo prav. Morda le v njih tisti nezmožljivi čuti pravičnosti, ki se ne da premotiti ljubemu obrazu in lepim očem.

Tista, ki le že kdaj opazovala ljudi, kakšne roke imajo, le lahko ugotovi, da je na svetu toliko rok kakor ljudi in da so roke res po navadi zrcalo človeka. Ljudje z debelimi, zalitimi rokami in kratkimi prsti so po navadi grabežljivi, tisti pa, ki imajo dolge, suhe prste, podobne kremplovu, ujejo, so skopi in sebični. Drobne, toda otročje, mehke ročice ovajajo šibak značaj po navadi spočelne in nestalne ženske. Velike, lepo oblikovane roke pa kažejo delovnega človeka krepkega značaja in odločne ravni.

Zato nimaš tako napak tisti, ki sklenajo po rokah na značaj človeka. Roke pa izdajajo tudi, ali le človek natančen ali malomaren, ali živi v urejenih razmerah ali pa iz dneva v dan, izdajajo pa tudi, ali imamo o negi telesa pravilne ali popačene pojme.

Ali ste že videli roko, ki ima krvavoderce nohte, da se zdi, kakor bi bila pravkar po krvi brodira? Ali vam ob pogledu nanjo ni bilo skoraj nekoliko neprijetno pri srečanju? Tista, ki

KRZNE NE PLAŠČE

lisiče boe, dobro ohranjene, kupuje Krznarstvo Rot, Mestni trg 5 Sprejem samo dopoldne. Vhod skozi vežo

si nohte barva z živorečim loščem, prav gotovo nima pravih in zdravih pojmov o negi telesa in o negi rok. Prav je, če si nohte negujemo, če si porežemo kožico ob njih in si jih morda tudi nekoliko ološčimo s svetlim loščem, toda pretiravati ne smemo.

Lepa je delovna roka, če je pravilno negovana. Brazde in raze na njej so v ponos vsaki ženski, tudi če jih ima ob pomivanja ali pranja. Drugeče je pa s črtno za nohtom. Tista je pa tudi pri delovni roki čisto ne potrebna in ne ovača drugega kakor malomarnost in omanjanje čista za higieno. Zato moramo nohte prav na kratko pristriči, če nimamo dovolj časa, da bi si jih dolge negovali, pa bomo tudi delovni roki dali z njimi pravi okvir.

Steaz z navlaka!

Senčna plat pregovora: »Čez sedem let še vse prav pride«

So ljudje, ki se nikoli ne morejo odločiti, da bi kakšno stvar zavrgli ali uničili. Vsega se jim zdi škoda. »Čez sedem let še vse prav pride«, pravijo in spravijo sleherni krpic, sleherni papirček, da, sleherni nitko. Danes so zdi, da je ta pregovor bolj upravičen, kakor kdaj koli poprej, saj smo tako veseli, če staknemo v kakšni škali založen svitek starega sukanca ali pa šop stare elastike. Vendar ima pa prav ta pregovor tudi svojo senčno plat.

Kdo še ni videl hiše, kjer ni nobene pravega reda? Vsega je preveč, toda nikoli ne najdemo tistega, kar potrebujemo, če smo v zadregi. Povsod stoji škatle, polne čudne navlake: starih žebeljev, obrabljenih sponek in zaponk, ki so kdaj že iz mode, ostankov nerabljenega sukanca, zarjavelih šivank, pokvarjenih pritiskalcev, počenih zrcal, strganih vezalk za čevlje, nerabnih in topih nožičev, praznih svetkov za sukanec, papirja vse mogoče vrste, toda neporabnega za pisanje, ker ni čist in nerabnega za zavijanje, ker je pretenak ali pa premajhen. Da, v takšnih nepotrebnih škatlah ostajajo samo stvari, ki so v vsakdanjem življenju neporabne in so izgubile zato upravičenost svojega obstoja.

So ženske na svetu, ki imajo prirojen čut za red, hkrati pa tudi privzgojen ali prirojen čut za uporabnost kakšne stvari. Takšne ženske so izvrstne gospodinjice in gotovo v svojem stanovanju nimajo nepotrebne šare. Vendar pa žive na svetu tudi takšne, ki so preskope, da bi zavrgle še tako nekoristno, majeno malenkost in zato hranijo po škatlah, predalih in omarah vso mogočo šaro, ki ji ne vemo imena, pa tudi ne pomena.

Takšna navlaka ni samo nekoristna, temveč je kar škodljiva. Na njej se nabira prah, če pa ostajajo take škatle ali zaboji na podstrešjih, ulegnejo bili nevarni, ker se po njih hitro širi

ogenj, kar je dandanašnji posebno nevarno. Razen tega takšna šara nikomur ni v korist in ostaja v stanovanju po kotih samo zaradi naše malomarnosti ali pa sebičnosti, ker smo preveč malenkostni in premalo velikodušni, da bi se lahko od kakšne stvari ločili.

Oglejmo si torej svoje stanovanje, ali morda ne hranimo v njem nepotrebno šaro, ki videz stanovanja samo kvari, nam pa prav nič ne koristi in tudi koristila ne bo. Pregledajmo vsaj enkrat na leto predale, stare škatle, police omar in omare na vrhu in izločimo vse tisto, kar se je že dolgo leta nabiralo po njih, ne da bi nam kdaj koristilo.

Seveda to ne pomeni, naj zavrnemo vse staro, češ da je odveč in zanič. So stvari, ki nikoli ne pridejo iz mode in se tudi nikoli ne uničijo. Tiste preprašimo ali očistimo in shranimo spet na določeno mesto, vse drugo pa v peči ali na smetišče, če nam ne koristijo v vsakdanjem življenju drugače, kakor s tem, da se na njih prah nabira!

Kako se hitro osvežim

Včasih pride človek utrujen iz službe domov, ne počuti se dobro in bi najraje legel, a dolžnost ga kliče drugam. Zaradi svojih bližnjih mora vzbuditi videz spoštosti in vedrosti. Kako lahko utrujenost in slabo počutje vsaj na zunaj naihitrje izbrisemo?

Vzemite dve posodi in natočite v eno mrzlo, v drugo pa precej tople vode. Potem obraz izmenično pomakajte v mrzlo, nato pa v vročo vodo in narobe. To delajte približno dve minuti. Nato ležite, in sicer tako da zglavite ne boste imeli višje ko ostalo telo, položite na oči robec, zaprite oči in tri minute prav nič ne mislite. Če vam kljub vsej dobri volji vendar zaradi preutrujenosti kar venomer šinjajo misli skozi možgane, si pomagajte s štetjem, ki tudi ni utrudljivo. Nato vstanite in pomakajte v mrzlo in toplo vodo zdaj še noge. To delajte približno tri minute. Potem si kakot po navadi namažite obraz s kremo in se nekoliko napudrajte. Počutili se boste sveže, na zunaj boste pa popolnoma zadovoljne same s seboj, saj boste imele lepo rožnato barvo, ki so vam jo pričarale izmenične kopeli v topli in mrzli vodi. Iasne oči in spočite noge.

Pazite, da v kletih ne boste kuriva namestili tako, da bi zapiralo zasilni izhod iz zaklo-niščal

NAS NAGRADNI NATECAI

Kotiček za praktične gospodinjice

Za vsak prispevek objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Krompirjeve palčke

Skuhaj potrebno količino krompirja, ga olup in pretlači. Zgneti testo, dodaj soli, jajčni nadomestek in potrebno količino moke, da lahko zgneteš testo, in sicer hitro, da krompir ne postane trd. Z roko zvaljaj za dober prst debele svalike in jih razreži na 4 cm dolge koščke. Polagaj jih v namazan pekač in jih peči pol ure v precej topli pečici, da lepo zarumene. Posebej pripravljaj kakršno koli omako (najboljša je paradižnikova) in jo serviraj s palčkami. Z. B.

Makaroni s korenjem

Prepraži na masločji čebulne rezine in peteršili. Dodaj rezine korenja, pest narezanega stročnega fižola, paradižnika, malo sladke paprike in sol. Duši nekaj časa, nato potresi z moko in ko zarumeni, zalij z vodo ali juho. Pusti vreti toliko časa, da se korenje in fižol zmehčata. Nato dodaj še malo kuhanih in ocedenih makaronov, in ko prevre, serviraj. M. S. Li.

Honorar za objavljeni recept dvig-nete lahko takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinskega tednika«. Kotiček za praktične gospodinjice. Ljubljana, Poštni predal 253.

Porabni nasveti

Radi bi, da bi se jed hitro pohladila? Potem jo postavite v mrzlo vodo, ki ste ji pridali nekaj zrn soli.

Vode, v kateri se je kuhal krompir, nikar ne zlivajte proč. Z njo lahko očistite s srebrnega jedilnega pribora madeže.

Nagubano krilo boste vse lažje likali, če boste nanj položili tanko, nekoliko ovlaženo krpo in po njej likali gube. Tako bodo gube bolj držale.

Pekoča bolečina zaradi čebeljinega pika bo takoj ponehala, če bolečo mesto posujete z drobnjakom, ki ste ga prej dobro sesekljali.

Bolečine v križu, ki izvirajo iz prehlada, ali pa revme so zelo neprijetne. Odpravite jih lahko vsaj za nekaj časa s tem, da vas nekdo po križu nadrgne s terpentinom, potem položite na bolečo mesto mehko flanelo, nato vas pa po

njej polika s toplim likalnikom. Pazite seveda mora, da vas ne bo spekel. Bolečine vsaj za nekaj časa popolnoma ponehajo.

Branje pri jedi ni samo nevljudno, temveč tudi za prebavo zelo škodljivo. To razvado torej rajši opustite.

Cepprav ste sklenili, da boste poleti poskrbeli, da se bo vse vaše telo sprostito in naučilo sončnih žarkov, ste vendar popolnoma pozabili na nohte, ki so prav tako potrebni odpočitka. Verjamem, da imate dober lošč in se njegova barva lepo poda vaši osebnosti, a rajši se premagajte in pustite svojim nohtom enomesečen odmor. Nohti vam bodo zato hvaležni in se ne bodo lomili.

Kadar se pripravite s svojim možem, ne omenjajte svoje matere in je nikar ne primerjajte z njegovo materjo. Takšna primerjava bo zmerom zanečljiva še hujši prepri.

Belo umetno svilo, najlepše zlikate, če jo nekoliko ovlažite, potem pa položite nanjo svilen papir in čezenj likate.

Otroci ne smejo nikdar jesti prevročih jedi, ker si tako prav lahko za vse življenje pokvarijo želodec ali

DARMOL najboljšo odvajalno sredstvo

pa zobe. Prav tako jim pametna mati ne bo dovolila, da bi prevečkrat jedli ledenomrzle sladoled ali pa pili ledenomrzle pijače.

Zelo mrzle pijače poleti ne odžejajo, pa tudi zdravju nič kaj ne koristijo. To se vam bo morda na prvi pogled čudno zdelo, a res je vendarle. Vse bolj ko mrzla pijača vas bo odžejala in osvežila vroč čaj.